

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Geografie

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Geografie a německý jazyk se zaměřením na vzdělávání

VÝVOJ MĚSTA NOVÝ BOR
DEVELOPMENT OF NOVÝ BOR-TOWN

Bakalářská práce: 12–FP–KGE– 036

Autor:

Jana RICKLOVÁ

Podpis:

.....

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Alois Hynek, Csc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
80	4	40	13	57	1

V Liberci dne: 12. 6. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra geografie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Jana Ricklová

adresa: Horovy sady 910, Nový Bor 473 01

studijní obor (kombinace): Specializace v pedagogice (geografie - německý jazyk)

Název BP: **Vývoj města Nový Bor**

Název BP v angličtině: **Development of Nový Bor-town**

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.

Konzultant:

Termín odevzdání: 2011

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 22. 4. 2010

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): _____

Datum:

Podpis:

Název BP:	Vývoj města Nový Bor
Vedoucí práce:	Doc. RNDr. Alois Hynek, Csc.
Cíl:	Přehledová studie pro výuku a výzkum
Požadavky:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Literatura o Novém Boru, přístupy ke studiu města 2. Minulost a přítomnost města 3. Prostorová analýza a historické jádro 4. Vnímání a představy města jeho obyvateli 5. Kultura a cestovní ruch 6. Budoucnost města
Metody:	analýza dokumentů, mentální mapy, interpretace, terénní průzkum, participativní rozhovory
Literatura:	<p>FORGÁČOVÁ, A., KUDRNOVÁ, M., VALDMAN, S., (2009): Sborník - Bor 1945 : historické pohledy a diskusní příspěvky ze semináře konaného 10.10.2009. Nový Bor, 27 s.</p> <p>JINDRA, V. (1996): Dějiny Nového Boru a sousedních obcí. 1. vyd. Nový Bor, 121 s.</p> <p>JINDRA, V. (2006): Dějiny Nového Boru. Vyd.1. Nový Bor, 194 s.</p> <p>KNOX P., PINCH S., (2009): Urban Social Geography – An Introduction. 6th ed. Prentice Hall, Harlow, 392 s. ISBN-10: 0273717634</p> <p>PACIONE M. (2009): Urban Geography: A Global Perspective . Routledge, London, 736 pp. ISBN-10: 0415462029</p> <p>Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 : základní informace o obcích správního obvodu obce s rozšířenou působností. (2003) Český statistický úřad, Krajská reprezentace Liberec, Liberec, 70 s.</p> <p>RANŠOVÁ, E. (2001): Sklo 1880 - 1930. Obecní dům, Praha, 108 s.</p>

Čestné prohlášení

Název práce: Vývoj města Nový Bor
Jméno a příjmení autora: Jana Ricklová
Osobní číslo: P09001169

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 12. 06. 2012

Jana Ricklová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat zejména pracovníkům Městského úřadu v Novém Boru, kteří mi poskytli spoustu informací a zapůjčili mi množství materiálů ke studiu. Děkuji také paní PaedDr. Heleně Studecké a její třídě za pomoc s vyplněním dotazníků a za nákresy mentálních map. Velké dík také patří mému dědovi za zapůjčení literatury a za obstarání mnoha dalších materiálů. Děkuji také panu doc. RNDr. Aloisi Hynkovi, Csc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky. A všem těm, kteří byli ochotni zodpovědět mi několik otázek týkajících se našeho města Nový Bor.

VÝVOJ MĚSTA NOVÝ BOR

Anotace

Bakalářská práce se věnuje minulosti, současnosti a budoucnosti města Nový Bor. Autorka se snaží podat ucelený přehled o městě od jeho počátků až do současnosti, dále se zaměřuje na blízkou budoucnost města z pohledu kulturního vyžití a stavitelství. Práce je rozdělena do ucelených kapitol věnujících se zmíněným charakteristikám města. Minulost se zaměřuje na stavitelství a vývoj obyvatel na zkoumaném území. Zpracována byla rovněž kapitola týkající se funkční struktury města v současnosti. Zpracované informace byly získány z odborné literatury a vlastního terénního průzkumu. Terénní průzkum poskytl nejen fotografie zajímavých míst v Novém Boru, ale také názory obyvatel na město prostřednictvím dotazníkového šetření a rozhovorů. Bakalářská práce by měla být přínosem a lákadlem nejen pro turisty, kteří chtějí poznat nové místo, ale taktéž pro místní obyvatele, kteří se chtějí o městu Nový Bor dozvědět více.

Nový Bor – město – sklárství – historické jádro – funkční plochy města – menšiny

DEVELOPMENT OF NOVÝ BOR-TOWN

Summary

This bachelor thesis is dedicated to the past, present and to a future outlook of the town of Nový Bor. The author provides a comprehensive overview of the town's history since its foundation. Further she focuses on the town's near future with reference to its cultural activities and on an outlook to its architectural development. The thesis is divided into separated chapters dedicated to the above mentioned aspects of the town. The historical section is devoted to the architecture and the demographic development of Novy Bor's citizens. Another chapter deals with the present functional structure of the town. Therefore necessary data were gathered not only from already existing scientific sources, but also from the author's own field research. The author's research supplies photographs of many interesting places within the town but also personal opinions of inhabitants concerning their city, which were obtained by surveys and interviews. This Bachelor thesis should serve not only touristic interests of travelers, who are looking for interesting new locations, but also for local inhabitants, who are interested to learn more about the town of Nový Bor.

Nový Bor – town – glass industry – historical center – functional structure of the town – ethnic minority

DIE ENTWICKLUNG DER STADT NOVÝ BOR

Annotation

Die vorliegende Bachelorarbeit widmet sich der Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft der Stadt Nový Bor. Die Autorin hat sich darum bemüht, einen Überblick über die Entwicklung der Stadt von den Anfängen bis in die Gegenwart vorzulegen. Desweiteren liefert sie einen Ausblick auf die nahe Zukunft der Stadt in Hinblick auf das kulturelle Leben und die städtebauliche Architektur. Die Arbeit ist in thematisch konzipierte, eigenständige Kapitel eingeteilt, die sich den erwähnten Schwerpunkten der Stadt widmen. Im Kapitel zur Vergangenheit geht es um die Baugeschichte und die demografische Entwicklung der Einwohnerschaft auf dem erforschten Gebiet. Danach folgt ein Kapitel, welches sich mit den Funktionsflächen der Stadt in der Gegenwart beschäftigt. Die hierzu verwendeten Informationen stammen sowohl aus der Fachliteratur als auch aus eigener diesbezüglich durchgeführter Feldforschung. Diese erbrachte nicht nur die fotografische Dokumentation interessanter Orte und Plätze in Nový Bor, sondern auch Meinungen der Bewohner selbst zu ihrer Stadt Nový Bor auf der Grundlage von Fragebögen und Gesprächen. Die Bachelorarbeit möchte insgesamt einen Beitrag dazu leisten, den Reiz dieser Stadt nicht nur Touristen näher zu bringen, die neue Orte kennenlernen möchten, sondern auch den örtlichen Bewohnern, die mehr über ihre Stadt zu erfahren wünschen.

Nový Bor – Stadt – die Glasindustrie – historischer Stadtkern – Funktionsflächen der Stadt – ethnische Minderheiten

Obsah

1 Úvod	11
1. 1 Cíle práce	11
1. 2 Metody zpracování	11
1. 3 Literatura o Novém Boru	12
1. 4 Definice města a teoretické přístupy ke studiu města	13
1. 4. 1 Sociálně-ekologický přístup	14
1. 4. 2 Neoklasická ekonomická teorie	15
1. 4. 3 Institucionální přístup	16
1. 4. 4 Politicko-ekonomické přístupy	17
2 Stručná charakteristika Nového Boru	18
2. 1 Poloha	18
2. 2 Fyzicko-geografická charakteristika	21
2. 2. 1 Geologická stavba a vývoj	21
2. 2. 2 Geomorfologie	22
2. 2. 3 Klimatická charakteristika	24
2. 2. 4 Vodstvo	24
2. 2. 5 Půdy	25
2. 2. 6 Ochrana přírody	26
2.3 Socioekonomická charakteristika	27
2. 3. 1 Obyvatelstvo	27
2. 3. 2 Hospodářská základna města	30
2. 3. 3 Služby	31
3 Minulost a přítomnost města	34
3. 1 Stručná historie města	34
3. 1. 1. Stavební rozvoj od počátku do současnosti	35
3. 1. 2 Vývoj obyvatelstva od založení do současnosti	39
3. 2 Vývoj sklářství od založení do současnosti	43
4 Prostorová analýza	46
4. 1 Historické jádro města	46
4. 2 Historie vybraných památkově chráněných objektů	47

4. 2. 1 Kostel Nanebevzetí Panny Marie	47
4. 2. 2 Městská radnice	48
4. 2. 3 Sklářské muzeum.....	49
4. 3 Prostorová funkční struktura města.....	49
4. 3. 1 Obytná funkce	50
4. 3. 2 Obslužná funkce	51
4. 3. 3 Sportovní a rekreační funkce.....	53
5 Vnímání města.....	54
5. 1 Mediální obraz	54
5. 2 Představy obyvatel města.....	55
5. 2. 1 Dotazníkové šetření.....	55
5. 2. 2 Mentální mapy.....	62
5. 2. 3 Rozhovory	62
6 Budoucnost města	66
6. 1 Plánování a rozvoj města	66
6. 1. 1 Parkování T. G. M. – Wolkerova, Nový Bor	66
6. 1. 2 Rekonstrukce ulice Kalinova, Nový Bor.....	68
6. 1. 3 Rekonstrukce náměstí Míru Nový Bor.....	69
6. 1. 4 Obnova a využití bývalého cyklistického areálu.....	70
6. 1. 5 Letní kino.....	71
7 Závěr	73
Seznam literatury.....	74
Seznam obrázků	78
Seznam tabulek	79
Seznam grafů.....	79
Přílohy	80

Seznam použitých zkratk a symbolů

%	procento
‘	minuta
°	stupeň
°C	stupeň Celsia
a. s.	akciová společnost
ArcGIS	program firmy ESRI pro tvorbu map a mapových výstupů
č. p.	číslo popisné
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
ed.	editor
ha	hektar
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
km	kilometr
km ²	kilometr čtvereční
kol.	kolektiv
m	metr
m. n. m.	metrů nad mořem
mm	milimetr
n. p.	národní podnik
např.	například
Obr.	obrázek
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
spol.	společnost
sv.	svatý
T. G. M.	Tomáš Garrigue Masaryk
Tab.	tabulka
tzv.	tak zvaný
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

1 Úvod

1. 1 Cíle práce

Hlavním cílem této práce je sledovat rozvoj města Nový Bor, zjistit, kdy a jak se město rozvíjelo. Sledované období vývoje města je zachyceno od jeho počátků až po současnost. Práce se zaměřuje také na budoucnost města, kde jsou popsány stavební plány a různé návrhy, které by vývoji města pomohly.

Práce je rozdělena do čtyř stěžejních oblastí, oblasti věnované minulosti, současnosti, názoru obyvatel na město a pohledu do budoucnosti.

Nejprve je město Nový Bor popsáno z hlediska historického, kde bylo hlavním cílem shrnout stavební rozvoj od počátků do současnosti a také vývoj obyvatelstva a menšin od počátků až do dnešní doby. Historická část práce se zaměřuje také na sklářství na tomto území.

Druhá oblast se zaměřuje na současnost Nového Boru. Ta je zaměřena na prostorovou funkční strukturu města. Úkolem bylo zmapování obytných funkčních ploch, oblužných funkčních ploch a ploch sloužících pro rekreaci a sport. Dále se věnuje historickému jádru, které tvoří ve městě Nový Bor městská památková zóna. Z této městské památkové zóny bylo cílem vybrat nejzajímavější stavby, které mají největší význam pro současné obyvatele.

Třetí významnou oblast této práce tvoří vnímání města jeho obyvateli i jejich představy o dalších změnách a vývoji města. V této části je cílem zjistit největší možný počet názorů obyvatel na město. Za tímto účelem byl vytvořen dotazník. Druhou část této oblasti tvoří mediální články, které o Novém Boru vyšly ve druhé polovině roku 2011. Cílem této části bylo zjistit, co se o Novém Boru píše a názory na tuto problematiku. Byl proto také veden rozhovor s několika lidmi.

Poslední oblast se věnuje pohledu do budoucnosti, kde bylo hlavním úkolem popsat stavitelské plány, které rozšíří nabídku služeb města jeho obyvatelům a návštěvníkům.

1. 2 Metody zpracování

Pro zpracování bakalářské práce bylo potřeba prostudovat množství tištěné literatury. Proto bylo zapotřebí navštívit Městskou knihovnu v Novém Boru, Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci a Severočeskou vědeckou knihovnu v Ústí nad Labem. Po

získání dostupné literatury o Novém Boru byl pohled zaměřen na obecnou literaturu, týkající se zvolené problematiky, dále pak na slovníky a literaturu, která se věnuje celkově České republice a jejímu vývoji. Podrobnější a detailnější informace, které byly k této bakalářské práci zapotřebí, byly získány na Městském úřadu v Novém Boru. Využito bylo také internetových zdrojů, map, dotazníků a rozhovorů s obyvateli Nového Boru či s pracovníky na městském úřadu při terénním průzkumu. K vytvoření textové části se použil program Microsoft Word, při tvorbě map program ArcGIS 9.3, k pořízení fotografií došlo fotomobilem Sony Ericsson (Cyber-shot).

1. 3 Literatura o Novém Boru

Městská knihovna v Novém Boru nabízí mnoho zajímavých publikací a materiálů v podobě propagačních letáčků a turistických prospektů. Průběžné studium literatury bylo provedeno také v Regionální knihovně v Ústí nad Labem a v Krajské vědecké knihovně v Liberci.

O Novém Boru vyšla spousta propagačních letáčků, turistických přehledů a turistický map, jako například: Sklářské město Nový Bor, Chrám Nanebevzetí Panny Marie v Novém Boru, Nový Bor, průvodce městem skla, městem zeleně a zahrad, Borské sklo n. p. Nový Bor, AJETO Lindava, Nový Bor.

Mezi nejdůležitější zdroje pro tvorbu této bakalářské práce patří Dějiny pana Vladislava Jindry.

Vladislav JINDRA: Dějiny Nového Boru a jeho obcí (1991)

Jedná se o podrobně zpracované dějiny Nového Boru, které vycházejí z dlouholetého studia starých pramenů. Čtenáři se zde seznámí nejen s historickými událostmi, ale také s životními podmínkami zdejších obyvatel, a to od počátečního vývoje osady až do roku 1848.

Nejprve historie o Novém Boru vycházela jako příloha Novoborského měsíčku v roce 1991. Až v roce 2006 vychází knižní podoba pod názvem Dějiny Nového Boru I. díl (do roku 1848).

Vladislav JINDRA: Dějiny Nového Boru a sousedních obcí (1996)

Tento druhý díl podrobně zpracovaných dějin Nového Boru vychází z dlouholetého studia starých pramenů. Seznámíme se zde s historickými událostmi městečka od roku 1848 až do roku 1918.

Nejprve byl přílohou Novoborského měsíčníku v roce v 1996. Teprve v roce 2011 vychází knižní podoba pod názvem Dějiny Nového Boru II. díl (do roku 1918).

Vladislav JINDRA: Dějiny Nového Boru a jeho obcí (2000)

Jedná se o třetí díl podrobně zpracovaných dějin Nového Boru. Původně jsme se zde měli seznámit s historickými událostmi městečka od roku 1918 až do roku 1945. Tyto dějiny vycházely v roce 2000 jako příloha Novoborského měsíčníku. Bohužel v této podobě nejsou dějiny zpracovány až do roku 1945, kvůli porušování autorských práv přestal pan Jindra dějiny vydávat. V současné době pan Jindra pracuje na třetím díle Dějin Nového Boru.

Josef AUGUSTIN: Velká encyklopedie měst a obcí ČR (2001)

Encyklopedie je věnována obcím a městům v České republice. Část o Novém Boru je detailně popsána na devíti stranách, které se věnují počtu domů, počtu obyvatel, privilegiím, stávkám a urbanistickému vývoji.

Eva Ranšová: Sklo 1880 – 1930, Nový Bor a okolí

Tato kniha se věnuje sklářství v Novém Boru a v okolí. Je zde popsán vývoj sklářství, který je doložen mnoha fotografiemi tvorby minulých a současných sklářských umělců. Kapitola je také věnována Sklářskému muzeu v Novém Boru. Je zde rovněž uveden slovník technických pojmů.

1. 4 Definice města a teoretické přístupy ke studiu města

Město je sídelní útvar větší než vesnice, který splňuje určité minimální podmínky pro takové označení. Tato kritéria jsou v různých státech odlišná. Obvykle mezi ně patří populační velikost, podíl ekonomicky aktivních obyvatel pracujících mimo zemědělství, hustota zástavby, úroveň infrastruktury a služeb. Město se vyznačuje intenzivními prostorovými vztahy a tzv. městským způsobem života. Město se obvykle skládá z centra

a z předměstí, administrativně se dělí na městské čtvrti. Podle funkce se rozlišují města průmyslová, obchodní, obslužná, dopravní, lázeňská a polyfunkční. (Diderot 1999)

Podle Sýkory (1993) lze teoretické přístupy zabývající se studiem vnitřní struktury měst rozdělit do čtyř základních směrů: sociálně-ekologického, neoklasického, institucionálního a politicko-ekonomického. Každý z těchto přístupů vychází z jiné teorie společnosti: ekologie člověka, neoklasické ekonomie, weberiánské sociologie a historického materialismu.

V následujících podkapitolách jsou jednotlivé přístupy detailněji představeny.

1. 4. 1 Sociálně-ekologický přístup

Sociálně-ekologický přístup byl rozvíjen Chicagskou školou ve 20. letech 20. století. Tento přístup vycházel ze sociálního darwinismu, na kterém se snažili vysvětlit charakter urbanizačních procesů. Podle Sýkory (1993, s. 64) byla *„vzájemná soutěž mezi jednotlivci chápána jako přirozený prostředek formující společnost i prostorové struktury města.“* Chicagská škola vycházela z teorie ekologie člověka. Podle Sýkory (1993, s. 65) *„ekologický přístup pohlížel na město jako na uzavřený organismus, jehož vnitřní život se řídí základními principy vycházejícími ze sociálního darwinismu Herberta Spencera.“* Na počátku tohoto přístupu stála Darwinova teorie o vývoji druhů přirozeným výběrem, její hlavní myšlenkou bylo to, že vývoj je přirozeným důsledkem výběru mezi druhy, ke kterému dochází při boji o přežití. Podle Sýkory (1993, s. 65) jsou *„rozdíly mezi majetnějším a chudším obyvatelstvem a mezi jednotlivými oblastmi města jsou pak vysvětlovány jako přirozený a nevyhnutelný důsledek evolučního zákona.“*

Tímto přístupem se zabýval Robert Parker, který specifikoval, že společnost je organizována na dvou úrovních – na biotické a kulturní. Důležitým předpokladem bylo to, že ekologický systém směřuje vždy k rovnováze.

Tato teorie byla v praxi využita při studiu severoamerických měst na počátku 20. století. Podle Sýkory (1993, s. 65) byla *považována „za základní faktor vysvětlující dynamiku rozvoje města posloupnost procesů invaze a sukcese.“* Příčinou narušující stávající rovnováhu bylo rozšiřující se městské centrum s obchodními a průmyslovými aktivitami a příliv imigrantů usidlujících se v nekvalitním bytovém fondu v zóně přechodu. Tato struktura, kdy je město tvořeno koncentrickými prstenci, je známa jako Burgessův model koncentrických zón.

Z Burgessova modelu vycházely modely další, a to Hoytův sektorový model a Harris-Ullmanův model mnoha jader. Podle Sýkory (1993, s. 66) „*Hoyt sledoval na základě údajů o rentě oblasti s vysokým statusem ve třech časových horizontech mezi lety 1900 – 1936.*“ Město prochází vývojem, kdy bohatší obyvatelstvo opouští starý a již nevyhovující bytový fond, do kterého se stěhují chudší imigranti. Majetní obyvatelé začínají obývat novějších částí města vystavěných ve větší vzdálenosti od centra. Tato situace se nadále opakuje, každé místo zestárne. Výsledkem je tedy taková sociálně-prostorová struktura, kdy chudé obyvatelstvo žije blíže k centru a bohatší třídy obyvatel na okrajích.

Harris-Ullmanův model přišel s myšlenkou, že města mají více jader, z nichž každé je specializované na nějakou funkci (bydlení, obchod, průmysl, sport a rekreaci, správu...).

Sýkora (1993) uvádí, že podle Murdieho se navzájem tyto tři výše uvedené modely vnitřní struktury města doplňují tím, že každý model popisuje odlišnou stránku sociální diferenciace. Murdie použil tři faktory sloužící ke studiu sociálního systému (ekonomický, rodinný a etnický status) a zjistil, že ekonomický status potvrzuje sektorové uspořádání, rodinný status vykazuje koncentrickou stavbu a domácnosti s různým etnickým statusem mají tendenci vytvářet zřetelná prostorová seskupení.

Nový teoretický základ pro ekologii člověka se pokusil vytvořit Hawley. K rozvoji lidské komunity dochází neustálým přizpůsobováním se změnám vnějšího prostředí. Analýza tohoto procesu spočívala na studiu čtyř okruhů (obyvatelstva, vztahů mezi nimi a vztahu k okolnímu prostředí, vnějšího prostředí komunity a technologie). Tato analýza se rozvíjí okolo čtyř ekologických principů (vzájemné závislosti, klíčové funkce, diferenciace a nadřazenosti).

Schnorův evoluční model vycházející z Hawleyovy teoretické konstrukce, upozornil na různé historické etapy ovlivňující procesy modelující vnitřní strukturu měst.

Podle Sýkory (1993) Firey kritizoval Burgessův i Hoytův model a pokusy o vysvětlení ekologické struktury města jen na základě evolučních principů či ekonomických sil. Firey zdůrazňuje vliv kulturních faktorů, tradice a prestiže.

1. 4. 2 Neoklasická ekonomická teorie

Podle Sýkory (1993) byla základem této teorie neoklasická ekonomická analýza. Neoklasická ekonomie vznikla v druhé polovině 19. století, klade důraz na individuální

potřeby jedince, především spotřebitelů. Neoklasická ekonomie vnímá společnost jako soubor jedinců.

Teorii trhu s pozemky se od počátku věnoval William Alonso. Jeho model byl vytvořen na základě matematického modelování trhu s pozemky a nemovitostmi. Město, se kterým Alonso pracoval, mělo specifické podmínky. Město, jakoby leželo na homogenní pláni, kde je všechna půda stejné kvality a připravena k použití bez jakýchkoli úprav. Dopravní dostupnost je v tomto městě stejná. Všechny pracovní příležitosti, obchody a služby jsou dostupné jen v centru. Trh s pozemky je naprosto volný, model abstrahuje jakékoli fyzické struktury, které byly vytvořeny během historického vývoje. Neoklasický racionálně uvažující člověk řeší při lokalizaci své domácnosti dva problémy, jak velký pozemek koupí a v jaké vzdálenosti od centra. Rozhodování je také určeno výší příjmů. (Sýkora 1993)

Tento model se dočkal svého rozvoje v disciplíně zvané nová sídelní ekonomie. Znakem nové sídelní ekonomie je primární zájem o modelování funkcí renty a populační hustoty s měnící se vzdáleností od centra města.

Behaviorální přístup upozornil na to, že člověk zdaleka nemá perfektní znalost svého okolí, jak předpokládá neoklasická teorie, nýbrž každý jedinec vnímá svět značně zdeformovaný ve srovnání s jeho reálnou předlohou. Musíme rozlišovat mezi světem reálným a světem poznaným. Svět poznaný jedincem je mu dobře známý, nazývá se behaviorální prostředí, je jím to prostředí, které ovlivňuje chování a rozhodování lidí. Behaviorální přístup přispěl při osvětlení procesů, které vytvářejí prostorovou strukturu sociálně-ekologického prostředí měst. (Sýkora 1993)

1. 4. 3 Institucionální přístup

Podle Sýkory (1993) se institucionální přístup začal vyvíjet na přelomu 60. a 70. let. Institucionální přístup vytýká sociálně-ekonomické a neoklasické koncepci opomíjení vnitřní rozmanitosti společnosti a společenských vztahů. Sýkora (1993, s. 76) uvádí, že *„úzké zaměření na preference jednotlivých společenských subjektů při lokalizačních rozhodnutích zcela opomíjelo skutečnost, že většina obyvatel i firem je při rozhodnutích omezoována svojí pozicí ve společnosti.“*

Prvními, kteří se zabývali modelem vnitřní struktury města v rámci institucionálního přístupu, byli Rex a Moor. Tito pánové vycházeli z koncepce tříd Maxe

Webera. Rex a Moor postavili tedy svou koncepci tříd na vlivu bydlení na třídní pozici člověka. K vymezení tříd dochází omezováním, které je dáno na jedné straně výškou příjmu, stabilitou zaměstnání a etnickou příslušností žadatelů, na druhé straně jsou omezení vytvářena mechanismy pracujících při rozdělování bytů v soukromém i veřejném sektoru. (Sýkora 1993)

Na Rexe a Moora navazuje Pahlův model. Který se snaží nalézt odpovědi na otázky, kdo dostává nedostatkové zdroje a kdo rozhoduje, jak tyto zdroje rozdělovat. Pahl kritizuje modely, které nezachycují svět ve skutečné podobě. Městské prostředí není výsledkem harmonicky pracujících evolučních principů či tržních mechanismů, nýbrž je výsledkem v minulosti i současnosti probíhajících konfliktů mezi subjekty s odlišnými stupni moci ve společnosti. Pahl tvrdí, že řízení města je v rukou byrokracie, tedy úředníků, které Pahl nazývá manažery. Politická nadřazenost souvisí s ekonomickou sférou. Proto Pahl rozvíjí své teze o korporatismu, ten představuje ekonomický systém založený na soukromém vlastnictví a na státním zřízení. (Sýkora 1993)

1. 4. 4 Politicko-ekonomické přístupy

Podle Sýkory (1993) se politicko-ekonomické přístupy začaly rozvíjet na konci 60. a na začátku 70. let. Geografové se začali zamýšlet nad společenskou relevantností „prostorové vědy“. Výraznější pozornost začala být věnována sociálním nerovnostem a spravedlivějšímu přerozdělování zdrojů v prostoru. Rozlišujeme dva politicko-ekonomické přístupy studia měst. První přístup může být charakterizován jako liberální formulace a druhý přístup vychází z marxistické analýzy. Postoje se liší tím, zda jsou sociální nerovnosti nevyhnutelné, do jaké míry a návrhy jejího omezení. Oba přístupy jsou spojovány s radikální geografií.

Dle Sýkory (1993) se David M. Smith zabýval mapováním sociálních nerovností v národním, regionálním i vnitroměstském měřítku. Naopak David Harvey se pokouší identifikovat příčiny sociálně nespravedlivého rozdělování zdrojů.

Radikální geografie rozlišuje tři pojmy: superstrukturu, infrastrukturu a skrytou strukturu. Superstrukturu představuje vnější a pozorovatelná tvář reality (sociálně-ekonomická, kulturní, politická a prostorová organizace společnosti), infrastruktura je pak úroveň procesu formující superstrukturu a skrytou strukturu, kterou jsou myšleny výchozí principy strukturace reality představující společnou podstatu všech procesů i výsledného

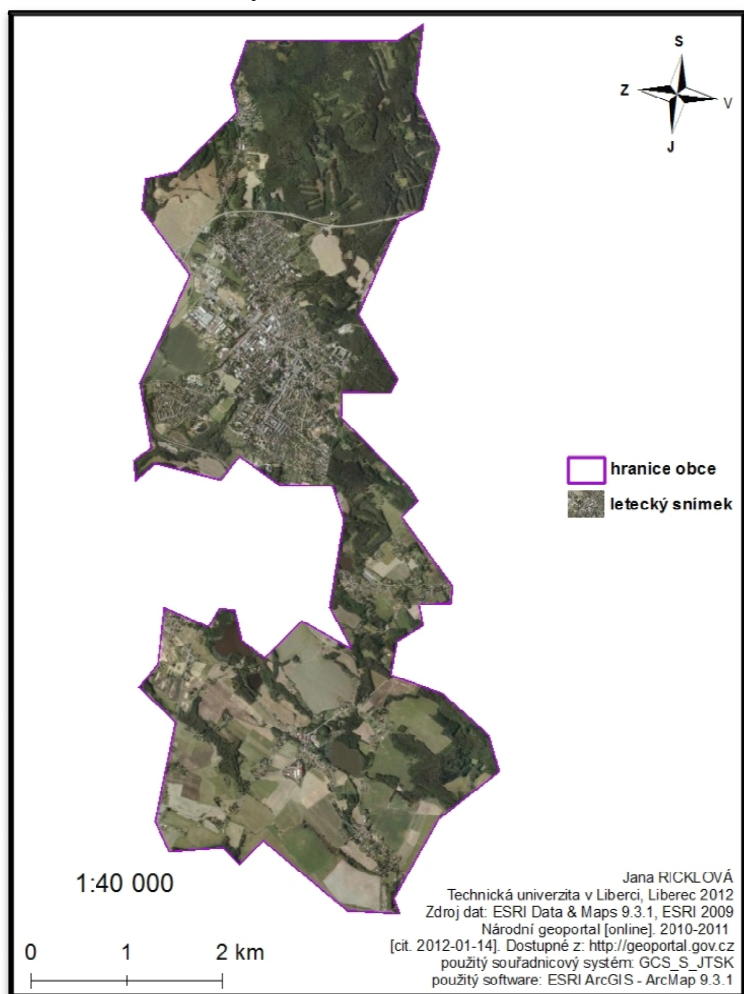
stavu jimi tvořeného. Marxistický strukturalismus se soustředil na odhalení procesů působících v infrastruktuře a jejich vztahy k pozorovatelným společenským prostorovým strukturám v superstruktuře. Způsob realizace procesu v superstruktuře je ovlivňován činnostmi lidských aktérů. Působením vlivu lidského faktoru dochází k odlišení výsledných prvků superstruktury na různých místech. (Sýkora 1993)

2 Stručná charakteristika Nového Boru

2. 1 Poloha

Podle statistického úřadu (<http://registry.czso.cz/irso/cisdet.jsp?orgkodcis=53&kodcis=65&kod=5106&z=1609143&selvaz=51>) a oficiálních stránek města Nový Bor (<http://www.novy-bor.cz/cz/mesto-novy-bor/o-meste/zakladni-informace/>) je Nový Bor obcí s rozšířenou působností nacházející se na severu České republiky. Jedná se o město ležící v Libereckém kraji v západní části v okrese Česká Lípa, 10 km od okresního města, kde se plocha zkoumaného území nachází v zalesněném podhůří Lužických hor. Zeměpisná poloha tohoto města je 50° 46' severní šířky a 14° 34' východní délky. Nový Bor je druhým nejmladším městem okresu, kde jeho katastrální výměra zaujímá rozlohu 1944 ha a leží v nadmořské výšce 365 m. n. m. Nový Bor se nachází na rozhraní území Chráněné krajinné oblasti Lužické hory, Chráněné krajinné oblasti České středohoří a Ralské pahorkatiny. Díky této poloze a svému urbanistickému řešení je Nový Bor nazýván městem zelení a zahrad.

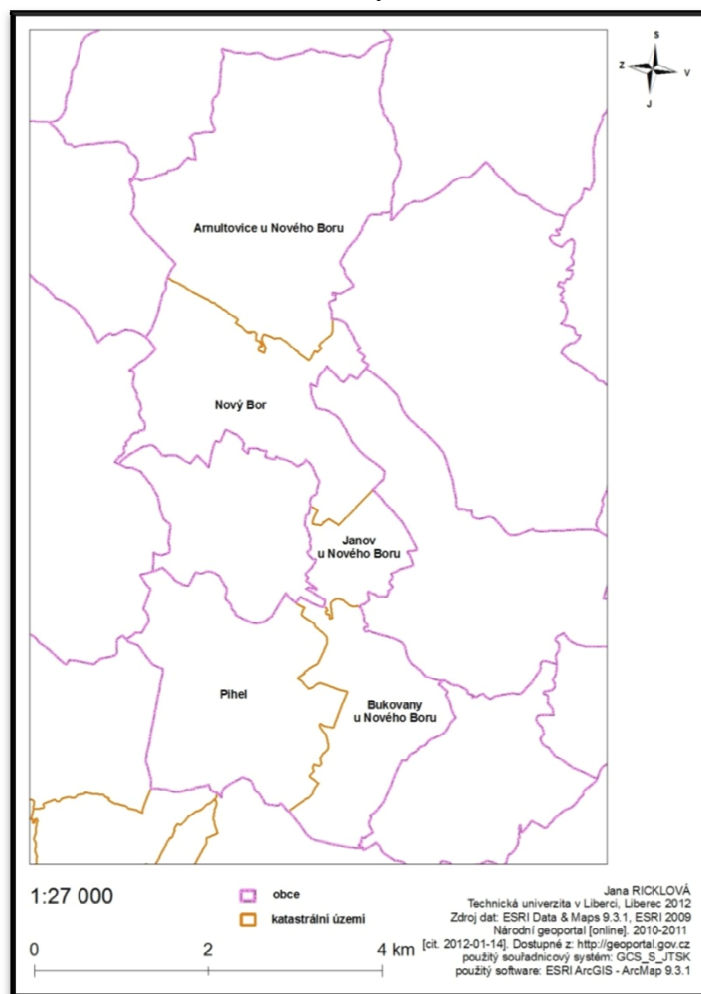
Obr. 1: Vymezení území města Nový Bor

Katastrální území Nového Boru se skládá z pěti katastrálních území, jsou jimi Arnultovice u Nového Boru, Bukovany u Nového Boru, Janov u Nového Boru, Nový Bor a Pihel.

Dle Českého statistického úřadu (<http://registry.czso.cz/irso/cisdet.jsp?orgkodcis=53&kodcis=65&kod=5106&z=1609143&selvaz=51>) spadá pod správní obvod obce s rozšířenou působností 16 obcí (Cvikov, Chotovice, Kamenický Šenov, Krompach, Kunratice u Cvikova, Mařenice, Nový Bor, Okrouhlá, Polevsko, Prysk, Radvanec, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách, Slunečná, Svojkov, Svor).

Obr. 2: Jednotlivá katastrální území města Nový Bor

Město Nový Bor má díky své poloze dle územně analytických podkladů Nového Boru (http://www.novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/_SU/_TEXTOVA_CAST.pdf) dobré propojení s ostatními městy. Nejvýznamnějšími silničními tahy jsou silnice I. třídy I/13, která vede z Karlových Varů přes Děčín, Nový Bor, Liberec a Habartice dále do Polska a silnice I/9, která vede z Prahy přes Českou Lípou, Nový Bor, Svor, Rumburk a Jiříkov dále do Spolkové republiky Německo. Významným tahem je i silnice II. třídy II/268 vedoucí z Horního Bouzova přes Mnichovo Hradiště, Mimoň, Zákupy, Sloup v Čechách a Nový Bor. Tato silnice prochází centrem města a za Novým Borem se napojuje na obchvat. Pro Nový Bor je také důležitá železniční síť, kde významnou tratí je trať č. 080 vedoucí z Bakova nad Jizerou přes Nový Bor do Jedlové.

2. 2 Fyzicko-geografická charakteristika

2. 2. 1 Geologická stavba a vývoj

Geologickou stavbu rozlišujeme na stavbu spodní a svrchní. Nový Bor náleží lužické oblasti spodní vrstvy Českého masivu. Lužická (lugická) oblast neboli lugikum je nejsevernější jednotka Českého masívu.

Dle Chába (2008, s. 73) se oblast lugika neboli západních Sudet vynořuje na severovýchodě Českého masivu. Hlavním územím lugika je rozsáhlé, široké lužicko kladské pásmo prvohorních intruziv a velmi slabě zastoupených metamorfovaných sedimentů a vulkanitů. Toto pásmo se vynořuje na severozápadě z usazenin a tvoří značnou část skalního podkladu.

Dle údajů Chlupáče a kol. (2002) vznikla v severní části Českého masivu rozlehlá křídová pánev, která sahala z okolí Drážďan až na západní Moravu. Pánev byla původně vyplněna sladkovodními, později mořskými písčitými, jílovitými a vápnitými uloženinami. Český masiv byl nejprve značně zarovnanou souší, která byla porušena zlomy, vlivem saxonské tektoniky.

Dle Chlupáče a kol. (2002) došlo v severních částech českého masivu k oživení vulkanické činnosti. Hlubinné zlomy umožňovaly výstup magmat ze svrchního pláště Země. Tím vznikla vulkanická centra jako Doupovské hory a České středohoří, které částečně zasahuje do oblasti vlastního zkoumaného území. Výplň pánve tvoří především klastické uloženiny, v mořských uloženinách se uplatňuje karbonátová sedimentace – opuky, slínovce, slíny a vápence. V oblastech pánve při lužické poruše převládají křemenné kvádrové pískovce.

Nejmladší jednotkou české křídové pánve je dle Chlupáče a kol. (2002) souvrství merboltické, které se zachovalo v Českém středohoří v podloží terciérních vulkanitů.

Na konci křídý a převážně v období terciéru bylo podloží České křídové pánve ovlivněno tzv. saxonskou tektonikou. Vlivem této tektoniky vznikaly zlomy. K nejvýznamnějším patří lužická porucha, kdy starší horniny byly vyzdviženy nad horniny mladší.

Moře sice setrvalo na území české křídové pánve asi 10 milionů let, ale zanechalo na území nezvrásněné písčité, jílovité a vápnité sedimenty. Dle Chlupáče a kol. (2002,

s. 296) se v hlubších oblastech ukládaly převážně vápnité slíny, slínovce až vápence s prachovou příměsí – opuky. V období terciéru došlo k oživení vulkanické činnosti.

Oblast křídové pánve je taky ekonomicky výhodná, protože poskytovala pískovce k těžbě či k průmyslu, například pro vlastní zkoumané území byly využívány sklářské písky. Uloženiny křídového útvaru mají také vodohospodářský význam. V současné době ale již hraje významnější ekonomickou roli turistika, protože zmiňované pískovcové útvary, především tzv. skalní města, jsou turisty velmi vyhledávané.

Na vlastní zkoumané území zasahuje vulkanický komplex Českého středohoří, který vznikl dle Chlupáče a kol. (2002) seskupením vulkanických těles mezi litoměřickým zlomem a krušnohorským zlomem. Proto se v podloží nachází tufy, bazaltické horniny, trachyty, fonolity. Turisticky významným objektem je například Panská skála nacházející se 7,5 km od Nového Boru (po modré turistické stezce).

2. 2. 2 Geomorfologie

Z geomorfologického hlediska spadá zkoumané území do provincie České vysočiny a do třech soustav z deseti soustav České republiky: Krkonošsko-jesenické soustavy, České tabule a Krušnohorské soustavy. Tabulka č. 1 uvádí podrobnější dělení uvedených geomorfologických jednotek.

Tab. č. 1: Geomorfologické jednotky zasahující na území Nového Boru (Zdroj: Demek, Mackovčín, 2006)

Provincie	Soustava	Podsoustava	Celek	Podcelek	Okrsek
Česká vysočina	Krkonošsko-jesenická	Krkonošská	Lužické hory	Kytlická hornatina	Klíčská hornatina
	Česká tabule	Severočeská tabule	Ralská pahorkatina	Zákupská pahorkatina	Cvikovská pahorkatina
	Krušnohorská	Podkrušnohorská oblast	České Středohoří	Verneřické středohoří	Benešovské středohoří

Největší plochou na území Nového Boru zasahuje Cvikovská pahorkatina, která se nachází dle Demka a Mackovčína (2006, s. 96) v severozápadní a střední části Zákupské pahorkatiny. Tento okresek má ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny zaujímající svou rozlohou 205,74 km². Cvikovská pahorkatina dle Demka a Mackovčína (2006, s. 96)

vznikla na turonských až coniackých kvádrových kaolinických pískovcích s četnými proniky třetihorních vulkanitů. Krajina Cvikovské pahorkatiny je na severu a na východě převážně zalesněna. Nad Novým Borem se tyčí právě jeden z vrchů Cvikovské pahorkatiny, kterým je Chotovický vrch s nadmořskou výškou 498,1 metrů. Prvky této krajiny se objevují i ve středu města Nového Boru v oblasti Horových sadů. Zde na menším kopci s čedičovými a pískovcovými útvary nalezneme významný lesní porost. Tato oblast, tedy Horovy sady, spadá do kategorie Registrovaný významný krajinný prvek.

Dle Demka a Mackovčina (2006, s. 66) se Benešovské středohoří nachází v severovýchodní části Verneřického středohoří. Tento okrsek má charakter kerné členité vrchoviny o rozloze 199,72 km². Dle Demka a Mackovčina (2006, s. 66) je tento okrsek tvořen převážně čedičovými vulkanity, méně pak coniackými až satonskými slínovci, vápnitými jílovci a pískovcem. Benešovské středohoří zaujímá území ležící na pravém břehu údolí dolní Ploučnice, s posopečnými zarovnanými povrchy, strukturními plošinami a suky. Významné jsou zde tvary zvětrávání a odnosu vulkanitů, což jsou například vrcholové skály, mrazové sruby a srázy, úpatní haldy a balvanové proudy. Tato oblast patří do CHKO České středohoří. Nad Novým Borem se tyčí dva vrchy Benešovského středohoří, jedním z nich je Česká skála s nadmořskou výškou 629,2 metrů a druhým vrchem je Prácheň s nadmořskou výškou 595,8 metrů.

Posledním okrskem zasahujícím na území Nového Boru je Klíčská hornatina nacházející se ve střední a jižní části Kytlické hornatiny převážně v povodí Kamenice a na východě v povodí Ploučnice. Svou rozlohou zaujímá plochu 82,03 km². Dle Demka a Mackovčina (2006, s. 222 - 223) leží Klíčská hornatina na kvádrových pískovcích coniacu s proniky neovulkanických hornatin. Klíčskou hornatinu tvoří silně erozně denudační reliéf litologicky a tektonicky podmíněné sedimentární stupňoviny, s výraznými neovulkanickými suky a pískovcovými strukturními hřbety, s četnými skalními tvary zvětrávání a odnosu, pískovcovými skalními městy, s hluboce zaříznutými kaňonovitými údolními Kamenice a jejích přítoků. Klíčská hornatina je převážně zalesněna zejména smrkovými porosty s příměsí borovice a buku a borovými porosty s příměsí modřínu. Z fauny zde žijí kamzíci a tetřevi. Nad Novým Borem se tyčí kuželovitý vrch s kamenným mořem, jedná se o horu Klíč s nadmořskou výškou 759,4 metry. Tento vrch je vyhlášen přírodní rezervací díky svému porostu, který tvoří teplomilné doubravy.

Obr. 3: Hora Klíč (Zdroj: Ricklová: 2011)

Obr. 4: Vyhlídka pod Borským vrchem
(Zdroj: Ricklová 2012)

2. 2. 3 Klimatická charakteristika

Území města Nový Bor leží v mírném klimatickém pásu. Podle členění Quitta (1971) spadá zkoumané území do mírně teplé oblasti, označované jako klimatický region MT7. Průměrná teplota v tomto regionu je v lednu -2 až -3 °C, v dubnu je to teplota 6 až 7 °C, v červenci 16 až 17 °C a v říjnu 7 až 8 °C. Průměrný počet dnů se sněhovou přikrývkou je 60 – 80 za rok. Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více je 100 – 120, kde srážkový úhrn ve vegetačním období je 450 – 500 mm. Jasných dnů v této oblasti je průměrně 40 – 50 za rok, srážkový úhrn v tomto regionu činí 250 – 300 mm.

2. 2. 4 Vodstvo

Západní část libereckého regionu, kde se nachází zkoumané území, patří do povodí Ploučnice. Toto povodí spadá do povodí Labe a je pak dále odvodňováno do Severního moře. Dle Mackovčina, Sedláčka, Kuncové (2002, s. 74) je území Nového Boru a celého českolipského okresu prostoupeno puklinově a průlinově propustnými křídovými pískovci, ve kterých se nachází značné množství podzemní vody. Proto patří tato oblast povodí Ploučnice k Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Severočeské křídý (CHOPAV).

Přímo centrem města Nového Boru protéká vodní tok Šporka. Šporka - neboli dle Vlčka (1984, s. 251) Sporka - pramení 0,7 km od Polevska ve výšce 517 m. n. m. a ústí zprava do Ploučnice. Plocha povodí tvoří rozlohu 70, 1 km² a dosahuje 21, 4 km délky toku. Vodohospodářsky se jedná o významný tok a pstruhovou vodu.

Obcí Bukovany protéká Dobranovský potok, který pramení 1 km západně od Cvikova ve výšce 375 m. n. m. a ústí zprava do Ploučnice. Plocha povodí tvoří rozlohu 52,9 km² o délce toku 17,2 km.

Povodeň je na tomto území způsobena dešťovými srážkami v letních měsících či táním ledu koncem zimních měsíců. Dle Českého hydrometeorologického ústavu, Ministerstva životního prostředí ČR a projektu Vyhodnocení povodní v srpnu 2010 (<http://voda.chmi.cz/pov10s/pdf/povsl.pdf>) došlo vlivem přívalových srážek a rozlití vody bezejmenného přítoku Šporky v části obce Arnultovice v srpnu 2010 k zaplavení zahrad a cest. V obci Bukovany došlo rozlitím Dobranovského potoka k zaplavení několika domů, zahrad a fotbalového hřiště. K těmto záplavám došlo kvůli nadměrným srážkám a vyprahlé půdě, která velké množství vody nepobrala, protože před těmito záplavami byla období sucha a veder.

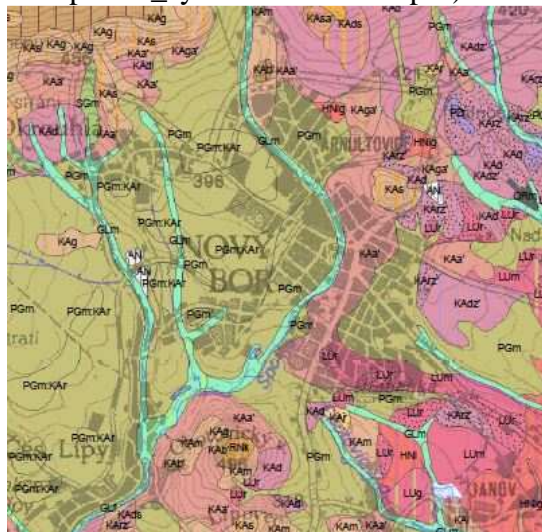
2. 2. 5 Půdy

Dle půdní mapy ČR 1 : 50 000 (http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/0224.pdf) se na území Nového Boru nachází nejvíce pseudoglej modální, kambizem mesobazická, glej modální a luvizem modální.

Pro horní část pseudoglejových půd je dle Horníka a kol. (1982, s. 260) typické časté střídání silného provlhčení a častého vysychání. Tyto půdy se vyvinuly především v listnatých lesích pod kyselými doubravami a bučinami. (Vopravil 2009, s. 96) Kambizemě se vyvinuly téměř na všech horninách skalního podkladu (žuly, čediče, pískovce). Půdy se vytvářejí převážně ve svažitých podmínkách pahorkatin, vrchovin a hornatin. Původními společenstvy jsou listnaté a smíšené lesy (dubohabrové, bukové, jedlové a smrkové). Jedná se o půdy střední, až nižší kvality. (Vopravil 2009, s. 86) Luvizemě jsou rozšířeny ve středních výškových polohách, zejména v pahorkatinách a vrchovinách. Vznikly pod kyselými doubravami a bučinami. Půdotvorným substrátem jsou nejčastěji sprašové hlíny, ale také sedimenty a hluboké zvětraliny pevných hornin. Luvizem modální je vyvinutá ze středně těžkých substrátů. (Vopravil 2009, s. 91)

Obr. 5: Půdy v okolí Nového Boru (1 : 50 000)

(Zdroj: http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/0224.pdf)

2. 2. 6 Ochrana přírody

Dle Mackovčina, Sedláčka, Kuncové (2002, s. 68 – 110) zasahují na území Nového Boru dvě velkoplošná zvláště chráněná území. Jedná se o Chráněnou krajinnou oblast Lužické hory a o Chráněnou krajinnou oblast Českého Středoohoří.

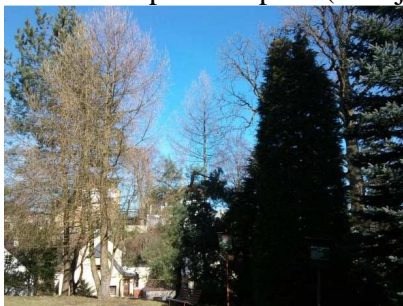
Dle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (<http://old.ochranaprirody.cz/ceskestredohori/index.php?cmd=page&id=259>) byla Chráněná krajinná oblast České středohoří vyhlášena v roce 1976. Svou rozlohou 1063 km² zaujímá převážnou část stejnojmenného geomorfologického celku. Je druhou největší chráněnou krajinnou oblastí v České republice. Jejím posláním je uchovat jedinečné přírodní hodnoty a krajinný ráz tohoto rozsáhlého území na severu Čech.

Dle Přírody Lužických hor (<http://www.luzicke-hory.cz/priroda/index.php?pg=ns lazhc>) byla Chráněná krajinná oblast Lužické hory vyhlášena v roce 1976 na území o rozloze 270 km² k zajištění ochrany harmonické krajiny v pískovcovém území tzv. České křídové tabule. Pro krajinu jsou charakteristické četné průniky třetihorních vyvřelých hornin, hlavně žnělce a čediče, skrze křídové pískovce.

Z oblasti CHKO Lužické hory se nad městem Nový Bor tyčí 3,5 km vzdálený kuželovitý žnělcový vrch s kamenným mořem. Jedná se o vrch Klíč s nadmořskou výškou 759,4 metry. Tento vrch byl v roce 1967 vyhlášen, jak již bylo uvedeno, přírodní rezervací díky svému porostu, který tvoří teplomilné doubravy.

Dle Mackovčina, Sedláčka, Kuncové (2002, s. 68 – 110) a Šlejmarové, Krenické, Pištové (2008) se na území města Nový Bor nachází sedm památných stromů. Jedním z památných stromů je lípa rostoucí v Horových sadech, která byla vyhlášena památným stromem v roce 2003, druhým je dub letní, který byl vyhlášen za památný strom v roce 2009, rostoucí na Palackého náměstí. Posledních pět stromů tvoří skupina v alpinu, která se nachází na severovýchodní straně náměstí Míru, za restaurací La Plaza. Jedná se o modřín opadavý, šácholan přišpičatělý, cypřišek nutkajský, dub letní a tis červený. Skupina stromů byla prohlášena za památné v roce 1994, díky výjimečnosti celé skupiny, druhovému složení a estetickému uspořádání.

Obr. 6: Skupina v alpinu (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 7: Památný strom v Horových sadech (Zdroj: Ricklová 2012)

2.3 Socioekonomická charakteristika

2. 3. 1 Obyvatelstvo

Při sčítání lidu, domů a bytů dochází ke sběru, vyhodnocení a zpracování nejen demografických dat, ale také dat o sociálních a ekonomických podmínkách obyvatelstva žijícího na území České republiky. Sčítání lidu, domů a bytů probíhá jednou za deset let, poslední SLDB proběhlo v roce 2011, rozhodující byla půlnoc z 25. na 26. března 2011.

Dle Touška, Kunce, Vystoupila (2008, s. 53 - 90) představuje struktura obyvatelstva jednu z nejvýznamnějších charakteristik demografické statistiky. Rozhodující znaky, podle nichž je struktura obyvatelstva sledována, rozdělujeme do 3 skupin a to na biologické znaky (podle pohlaví, věku a rasy), kulturní znaky (podle etnické příbuznosti, národnosti, jazyka) a ekonomické a společenské znaky (podle povolání, zaměstnání).

Tab. č. 2 : Počet obyvatel v Novém Boru v letech 2008-2012

Zdroj: (<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>)

Rok	Občané ČR					
k 1.1.	Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	Celkem	Celkem 15+
2012	5907	5038	6188	5421	12095	10459
2011	5929	5055	6252	5456	12181	10511
2010	5923	5063	6252	5464	12175	10527
2009	5895	5066	6237	5461	12132	10527
2008	5919	5086	6253	5471	12172	10557

Rok	Cizinci					
k 1.1.	Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	Celkem	Celkem 15+
2012	89	84	122	116	211	200
2011	85	78	119	112	204	190
2010	91	84	112	107	203	191
2009	86	83	119	115	205	198
2008	92	84	111	106	203	190

Tab. č. 3: Celkový počet obyvatel v Novém Boru v letech 2008-2012

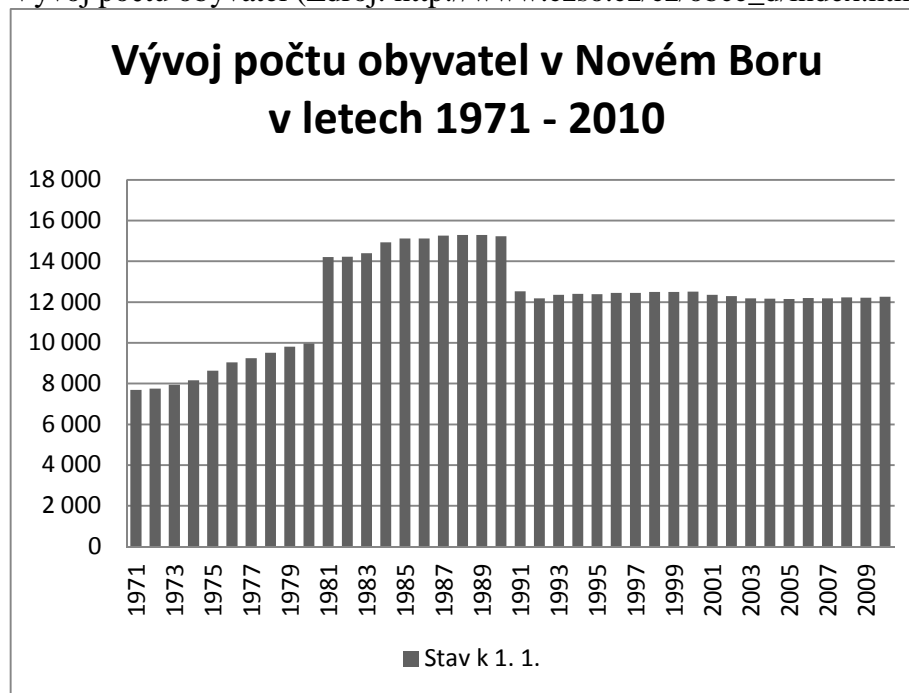
Zdroj: (<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>)

rok	Celkem
2012	12306
2011	12385
2010	12378
2009	12337
2008	12375

Vyjádřením nejaktuálnějších dat v procentech vztažených k 1. 1. 2012 k městu Nový Bor je z obyvatel více zastoupeno ženské pohlaví (51,28 %) než pohlaví mužské (48,72 %). Ženská část populace zde měla vždy vyšší zastoupení jedinců, a to již v roce 2001 při SLDB, kdy byl poměr mezi ženami a muži ve městě Nový Bor 51,35 %: 48,65 %, při celkovém počtu 12342 obyvatel z toho byl počet žen 6338 a 6004 mužů.

Bohužel při porovnávání zdrojů a informací, zde nastává problém s věrohodností dat, protože porovnávané zdroje se velice liší. Na stránkách Ministerstva vnitra České republiky je k 1. 1. 2012 evidováno 12306 obyvatel. Český statistický úřad a oficiální stránky města pak udávají počet 12259 obyvatel.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel (Zdroj: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm)

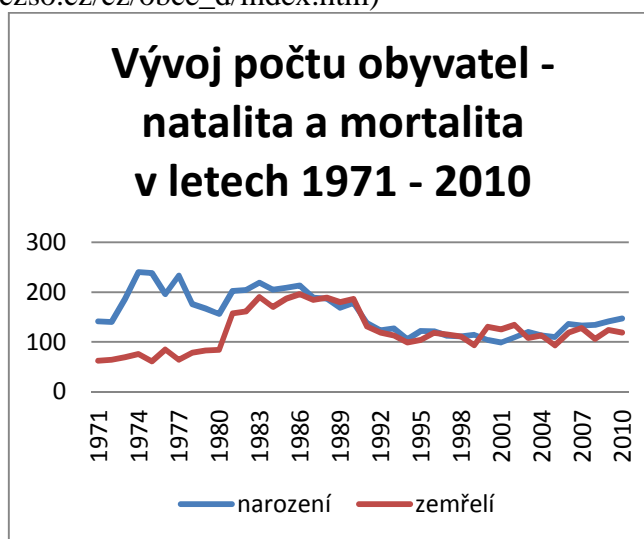
Prudký vzestup a poté pokles obyvatel je způsoben územními změnami, kdy od 1. 1. 1981 je k území Nového Boru započítáno i obyvatelstvo Polevska, Chotovic, Okrouhlé, Pihelu, Skalice, Sloupu v Čechách a Slunečné. Naopak k 1. 1. 1990 je obyvatelstvo evidováno již bez Okrouhlé, Polevska, Skalice a Sloupu a k 1. 1. 1991 je to již i bez Slunečné, Svojkova a Chotovic.

Dle Touška, Kunce, Vystoupila (2008, s. 53 - 90) je rovněž významná dynamika obyvatelstva. Jedná se o změny počtu, struktury a prostorového rozložení. Můžeme rozlišit tři formy demografické dynamiky a to, přirozený pohyb obyvatelstva (výsledek rozmnožování a umírání obyvatelstva), mechanický pohyb (prostorové přesuny obyvatelstva, emigrace, imigrace) a sociálně-ekonomický pohyb (přesuny obyvatelstva mezi jednotlivými sociálními skupinami, změna rodinného stavu, zaměstnání, úroveň vzdělání).

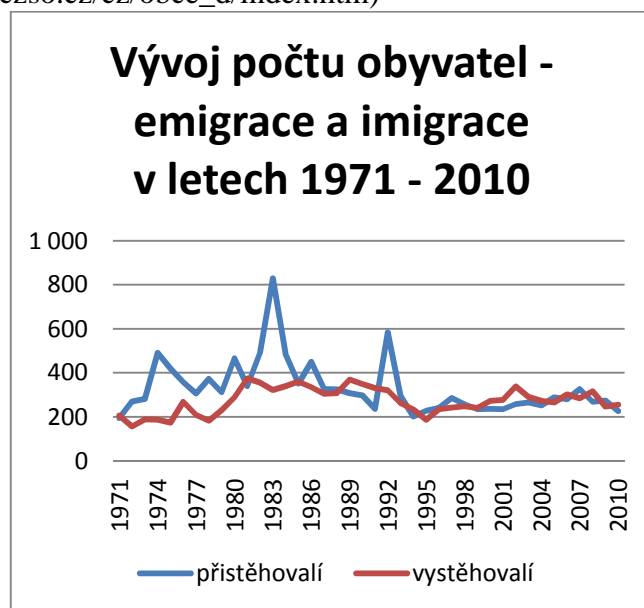
Základními údaji jsou natalita (porodnost, populační proces, který zajišťuje reprodukci obyvatelstva) a mortalita (úmrtnost, proces vymírání určité populace).

Dalšími významnými údaji jsou data pro imigraci (přistěhování) a emigraci (vystěhování).

Graf č. 2: Přirozený přírůstek počtu obyvatel v Novém Boru v letech 1971 – 2010
(Zdroj: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm)

Graf č. 3: Migrační přírůstek počtu obyvatel v Novém Boru v letech 1971 – 2010
(Zdroj: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm)

2. 3. 2 Hospodářská základna města

Nový Bor je město s dlouholetou průmyslovou tradicí, k významným odvětvím patří zejména sklářský průmysl. Do roku 2008 byl jedním z nejvýznamnějších podniků sklářského odvětví, Crystalex, a.s., který byl dominantním výrobcem užitkového a technického skla v České republice. V lednu 2009 ale firma zkrachovala a propuštěno bylo 1200 lidí z podniku v Novém Boru. Koncem roku 2009 přicházejí noví majitelé

a sklářskou výrobu v lednu 2010 po roce obnovují, pod názvem Crystalex, CZ s. r. o. Nyní tento podnik v Novém Boru zaměstnává přibližně 376 lidí, a to dle informací zaměstnanců.

K 1. 1. 2012 se na území Nového Boru nachází 2630 živnostníků.

Z ekonomického hlediska patří zemědělské využití zkoumaného území k nejméně produkčním. Zemědělská výroba je zaměřena pouze na brambory a obiloviny. Ani lesní hospodářství na tomto území není významným odvětvím, protože převážná část lesů je ve vlastnictví státu.

2. 3. 3 Služby

Podkapitola služby je rozdělena do několika částí. Ty tvoří cestovní ruch, školství, zdravotní a sociální péče, sport a kultura.

Cestovní ruch

Cestovní ruch je v Novém Boru bohatý díky historickým a kulturním památkám. Z velké části souvisí cestovní ruch také s kulturou města Nový Bor, které se věnuje jedna z následujících podkapitol.

Cestovní ruch Nového Boru souvisí i s okolím města. Turisté, kteří zavítají na Novoborsko, nevynechají výlety do přírody Lužických hor či Českého středohoří. Z oblasti Lužických hor je nejvíce navštěvován vrch Klíč tyčící se nad městem a z Českého středohoří je nejoblíbenějším výletním místem Panská skála. Kdo zavítá do Nového Boru, většinou nevynechá ani nedaleký skalní hrad Sloup, ke kterému se z města dostaneme lesem po červené stezce (3 km). Dalším oblíbeným výletním místem Novoborska jsou Havraní skály, ke kterým se dostaneme z centra města po zelené stezce (4 km). Ubytování v Novém Boru nabízí turistům několik hotelových zařízení, jedním z nich je Parkhotel Morris, který se nachází v parku nedaleko centra a který nabízí ubytování ve 41 pokojích. Druhým hotelem je Grandhotel Pražák. Ubytování nabízejí i penziony na celém území Nového Boru. V letních měsících je ubytování rozšířeno také o místa ke stanování, například v autokempu JISKRA v Novém Boru v areálu koupaliště.

Na podkapitolu cestovního ruchu částečně navazuje rozhovor s panem starostou Nového Boru v kapitole Vnímání města a dále kapitola Budoucnost města. Zde jsou uvedeny informace o vybudování nové cyklostezky, která má do oblasti Nového Boru přivést další turisty.

Školství

Na území města Nový Bor se nachází tři organizace mateřských škol, MŠ Motýlek, MŠ Beruška a MŠ Klíček, která má 7 poboček. Základní školy jsou na území Nového Boru tři, základní škola na katastrálním území Arnultovic zastupuje pouze nižší stupeň. Na katastrálním území Nového Boru se nachází dvě ZŠ, kde je možné navštěvovat oba stupně, ZŠ U Lesa a ZŠ Náměstí Míru. Vedle budovy sklářského muzea se také nachází budova základní školy praktické. Po ukončení základní školy mohou zde nejen obyvatelé Nového Boru navštěvovat střední odborné učiliště, které nabízí obor Sklář-výrobce a zušlechťovatel skla, střední odbornou školu, která nabízí obory předškolní a mimoškolní pedagogiky, výtvarného zpracování skla a světelných objektů a design interiéru a gymnázium. Po ukončení středního vzdělání je možno v Novém Boru navštěvovat také Vyšší odbornou školu, obor tvorba uměleckého skla.

Zdravotní a sociální péče

Na území Nového Boru se nachází 7 samostatných ordinací praktického lékaře pro dospělé a 2 samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost. V Novém Boru nabízí svou péči o pacienty taky 5 stomatologických ordinací, 2 gynekologické ordinace a 10 ordinací dalších lékařských specialistů. V Novém Boru jsou obyvatelům dostupná 3 lékárenská zařízení. (http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=561860&cislatab=MOS+ZV01)

Zařízení sociální péče získávají na důležitosti v souvislosti se stárnutím obyvatel. Seniorům poskytují péči tři domy s pečovatelskou službou, jeden z domů se nachází na katastrálním území Nového Boru a další dva na katastrálním území Arnultovic.

Na území Nového Boru se také nachází léčebna dlouhodobě nemocných, která spadá pod správu nemocnice v České Lípě. Do konce března 2012 bude bohužel tato léčebna vyklizena a pacienti budou přesunuti do České Lípy. Osud zařízení, ve kterém doposud funguje léčebna dlouhodobě nemocných, je v rukách českolipské nemocnice. K čemu budou prostory sloužit či zda zůstane objekt dlouhodobě opuštěn, zatím nikdo netuší.

Sport

Nový Bor nabízí obyvatelům Nového Boru dostatečné sportovní využití. V letních měsících mohou obyvatelé města využít vybudované cyklotrasy anebo také přírodní koupaliště. Toto koupaliště mohli lidé poprvé letos v únoru využít i jako ledovou plochu. Hned naproti koupališti, přes parkoviště, se nachází sportovní hala s lezeckou stěnou. Nedaleko této haly se nachází otevřený stadion, který je využíván k fotbalovým utkáním. Na území Nového Boru je také 5 sportovních hřišť a 6 tělocvičen, včetně těch školních. Ve volném čase mohou lidé využít jednoho ze dvou fitness center, zahrát si bowling či squash anebo si zaskákat na trampolínkách. Myšleno je také na seniory, proto zde v roce 2011 bylo vybudováno petanquové hřiště.

Kultura

Město Nový Bor se snaží o kulturní život a rozvoj. „*Kultura, to je něco kolem nás, jako je spotřeba zboží, krajiny, budovy a místa. Kromě toho to není neměnná věc, ale postupně se vyvíjí, ožívá v jazyce a dennodenně se uplatňuje v praxi.*“ (Knox, Pinch 2009, s. 52)

Město Nový Bor nabízí obyvatelům širokou nabídku kulturních zařízení i akcí. Jedním z takových zařízení je Městské divadlo Nový Bor, které nabízí obyvatelům představení hostujících souborů, koncerty a jiné kulturní akce. Ve foyer divadla se konají výstavy například výtvarných prací žáků Základní umělecké školy. Dalším kulturním zařízením je Městské kino Nový Bor, které promítá téměř každý den jeden či dva filmy. Zajímavým objektem je také dům s č. p. 45 v ulici T. G. M., kde se nachází Navrátilův sál, ve kterém se konají přednášky a koncertní představení. Významným zařízením zejména pro turisty je Sklářské muzeum Nový Bor, které obyvatelům i návštěvníkům přibližuje historii sklářství a nabízí zajímavé expozice sklářských výrobků.

Tab. č. 4: Návštěvnost sklářského muzea v letech 2003 – 2010
(Zdroj: Sklářské muzeum)

rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
návštěvnost (počet lidí)	10751	11437	10137	11595	11733	9949	10700	11665

Obr. 8: Městské divadlo (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 9: Městské kino (Zdroj: Ricklová 2012)

Zajímavé výstavy nabízí také galerie firmy AJETO. Na tyto výstavy navazují v červnu pořádané Sklářské slavnosti, ale také Mezinárodní sklářské sympozium, které se bude konat letos v říjnu. Sklářské výrobky prezentuje také řada soukromých galerií. Pro obyvatele Nového Boru je dostupná také Městská knihovna, nacházející se na katastrálním území Arnultovic, která nabízí ve dvou odděleních (dětské a pro dospělé) dostatečné množství publikací. Zajímavým historickým objektem ve středu města je Chrám Nanebevzetí Panny Marie, který dnešní podobu získal v letech 1786 – 1788. Velice zajímavým místem na katastrální území Arnultovic je i lesní hřbitov, pocházející z roku 1907, kde koncem května rozkvétá veliké množství rododendronů.

3 Minulost a přítomnost města

3. 1 Stručná historie města

Nový Bor, původně osada Haida, vznikla koncem 17. století. Roku 1692 totiž proběhla parcelace Raškovského statku, což sem přilákalo nové obyvatele. Roku 1696 byl zřízen panský hostinec a až do roku 1705 probíhala první etapa výstavby a osidlování. Roku 1713 došlo k oddělení od arnultovické osady a k začlenění do Sloupského panství. Roku 1732 byla v prostorách hostince zřízena poštovní stanice. Roku 1751 byla zahájena stavba panské sýpky, která v dnešní době slouží jako městská radnice. V roce 1753 byla vytyčena státní silnice z Prahy do Rumburka. 26. 2. 1757 došlo Marií Terezií k povýšení Haidy na městečko s právem pořádání trhů. K roku 1765 je datován počátek piaristického kolegia ve vlastní budově, dnes zde sídlí základní škola Náměstí Míru. 15. 8. 1792 došlo k vysvěcení chrámu Nanebevzetí Panny Marie, který se nacházel poblíž panského hostince. 9. 11. 1816 se v Haidě narodil básník Josef Jaroslav Kalina. Od roku 1850 je Haida, označována také jako Bor, povýšena na sídlo okresního úřadu. V lednu 1869 byl

zahájen pravidelný provoz České severní dráhy procházející i Borem. Roku 1909 začal potřebám městečka sloužit nový lesní hřbitov. 29. 5. 1918 bylo na lesním hřbitově popraveno sedm účastníků Rumburské vzpoury. 28. 10. 1918 byla vyhlášena Československá republika. V roce 1923 byl na lesním hřbitově odhalen pomník rumburských hrdinů. V květnu 1928 byla otevřena první česká škola. Roku 1938 byl Bor u České Lípy připojen společně s dalším územím k nacistickému Německu. V říjnu 1942 došlo natrvalo ke sloučení Boru s Arnultovicemi, od té doby jsou Arnultovice označovány jako Bor II. Roku 1945 došlo ke kapitulaci Německa. Od roku 1948 se začal pro město používat název Nový Bor. V letech 1965 – 1967 proběhla výstavba sklářského kombinátu, budovy dnešního Crystalexu CZ, s. r. o. V letech 1970 – 1985 prošlo město rozsáhlou přestavbou, došlo ke zbourání části centra města a k výstavbě panelových domů a prodejen. (Hajská, Jindra 2003, s. 97)

3. 1. 1. Stavební rozvoj od počátku do současnosti

Počátky Nového Boru neboli osady Haidy úzce souvisí s vesnicí Arnsdorf neboli s dnešními Arnultovicemi. Ty se tvořily ve třech hlavních centrech, kde původně byla pastvina, zde bylo v průběhu dvou staletí postaveno na 90 domů.

V dolní části Arnultovic se rozkládal největší statek, statek pana Raškovského, který byl roku 1654 opuštěn. Roku 1692, se Ferdinand Hroznata z Kokořova rozhodl pozemek rozparcelovat a nabídnout všechny téměř stejné parcely k prodeji. Zde do roku 1705 žije na takto rozparcelovaném pozemku 21 osadníků. Další majitel obydli se v Haidě objevuje až roku 1723.

Dvaadvacátým domem, který je postaven roku 1696 mimo rozparcelované území, je panský hostinec. „*Tento hostinec dominoval svou polohou postupnému stavebnímu ruchu kolem pozdější Poštovní ulice a mimoděk převzal i dílčí úřední povinnost.*“ (Jindra 1991, s. 37)

Roku 1732 zde byla zřízena poštovní stanice. Na významu získala poštovna zřízením dostavníkové stanice v době, kdy se již poddanské městečko Haida stalo jednou ze stanic na trase Rumburk – Praha. Významným letopočtem byl také rok 1867, kdy započala výstavba železnice. (Jindra 2006)

Roku 1885 se stala pošta státní institucí a přesídlila do komplexu budov u hotelu U Zlatého orla, kde působila až do roku 1905, kdy se přestěhovala do nově dokončené budovy pošty, která byla postavena ve stylu německé secese. (Jindra 2006)

Vraťme se ale ještě do 18. století, kdy purkrabí Jan Václav Grossmann nechal na objednávku u sloupského sochaře Františka Wernera zhotovit sochu Matky Boží. Tato dnes chráněná památka stojí na východní straně chrámu Nanebevzetí Panny Marie (zrestaurovaná byla v roce 2006 Vladimírem Žákem).

Další stavba, na které se rodina Grossmannova s dalšími osadníky v letech 1747 – 1749 podílela, byla dřevěná kaple. Staveniště pro dřevěnou roubenou stavbu sousedilo přímo s areálem Grossmannovy hospody. Dřevěná kaple byla vysvěcena 15. srpna 1749. (Jindra 2006, s. 51)

Na borském katastru byla roku 1751 vystavěna dvoupatrová zděná budova, která sloužila jako centrální panská sýpka pro vesnici Sloup, Skalici, Radvanec a Arnultovice. Tu nechává v letech 1758 - 1759 hrabě Josef Kinský přestavět na textilní manufakturu. Severně od panské sýpky roku 1757 vyrostla další rozsáhlá roubená budova nazývaná jako Tkalcovský dům. Městečko Haida má tak v roce 1757 celkem 29 budov. Další budovu, na rohu dnešní Kalinovy ulice nechal postavit Jakub Schneider. Jednalo se o jednopatrový roubený dům, ten byl v pozdější době zbourán, ale nahradil ho patricijský dům, v němž se nachází dnešní sklářské muzeum. (Jindra 2006)

Po roce 1763 začíná výstavba domů, které se nacházejí v dnešní městské památkové zóně. V tomto roce byla také postavena Richterova škola, ve které se vzdělávala mládež obojího pohlaví už od roku 1765. Další osadníci se usadili v okolí bývalé sýpky.

V roce 1763 byl také položen základní kámen piaristického kolegia mezi domem na rohu dnešní Kalinovy ulice a tehdejší kaplí. Piaristické kolegium bylo dokončeno koncem roku 1765, do té doby se žáci učili v uvolněných prostorách obchodníků a osadníků z Haidy. (Jindra 2006)

Bývalou sýpku, pozdější textilní manufakturu na náměstí, zakoupil od města Jan Antonín Trauske a v letech 1782 – 1799 ji zčásti proměnil na vývozní firmu, zčásti na byty, a současně i na sídlo městské radnice, po kterém město toužilo už od 26. února 1757.

10. dubna 1786 začala likvidace původní dřevěné kaple a 1. května došlo k slavnostnímu položení základního kamene budoucího kostela Nanebevzetí Panny Marie.

„Borští využili jednání o samostatnou farnost současně k získání pohřebiště pro sebe i Arnultovice a byli i po této stránce úspěšní. Pro první borský hřbitov bylo vybráno místo na styku katastrů obou budoucích uživatelských obcí, na nevelké ploše nad bývalým pískovcovým lomem.“ (Jindra 2006, s. 114)

Hřbitov byl vysvěcen 26. května 1786. Chrám Nanebevzetí Panny Marie byl slavnostně vysvěcen 15. srpna 1792, ale úpravy na stavbě pokračovaly nadále až do konce roku 1792.

V osmdesátých letech 18. století stávalo v městečku Haidě 80 stavení, roku 1810 to již bylo 185 stavení a 38 nezastavěných parcel. V roce 1805 je dokončeno 20 nových obydlí, ale další stavitelský vývoj je omezen válečnými událostmi.

V srpnu 1796 byla zahájena stavba lékárny, která byla dokončena v roce 1799. Tato lékárna obyvatelům sloužila až do roku 1945. Později zde byla prodejna potravin Jednoty. V současné době se v této budově nachází opět lékárna - U Zlatého lva.

V letech 1836 až 1837 vznikl v Haidě nový hotel, který se jmenoval U Města Vídně, a byl postaven v klasicistním stylu. Vznikl přestavbou roubeného domu. V prvním patře této stavby se nacházel společenský sál, který byl okolo roku 1853 vyzdoben malbami Josefa Navrátila nebo malíři z jeho dílny. Tento sál, který současní obyvatelé města Nový Bor znají pod názvem Navrátilův sál, dnes slouží k pořádání menších koncertů či přednášek.

V letech 1805 – 1810 se ve městě nacházejí dvě školní instituce, a to piaristické kolegium a městská veřejná škola, a jedinou veřejnou institucí je i nadále poštovní úřad.

Roku 1848 získal nejstarší poštovnu ve městě Karel Salm, a to po smrti poslední majitelky Grossmannové, kdy vymřel rod, který se nejvíce zasloužil o vývoj městečka. Komplex budov, který Salm získal, byl zbourán roku 1902 proto, aby zde mohl být postaven dnešní poštovní úřad a spořitelna. Secesní stavba byla postavena v letech 1903 – 1905. (Jindra 2011)

Roku 1847 začala výstavba železnice a osadou Haidou procházela železniční dráha s pravidelným provozem již na počátku roku 1869.

V roce 1849 se již na území osady Haidy nacházelo 220 stavení.

Roku 1856 kupuje město dům s číslem popisným 95, jednalo se o bývalý Helzelův hostinec se sálem. Byl postaven roku 1765 během první velké stavební exploze a roku 1807 zde majitel Helzel otevřel pivnici, která se rozrostla v hostinec. Ten byl roku 1819

rozšířen o 5 metrů pro potřeby sálu. Poté, co město dům zakoupilo, vzniklo zde jeviště a hlediště. Po radnici to byla druhá nemovitost města až do roku 1945. Do té doby se divadelní představení odehrávala v sále hotelu U Města Vídně. Budova hotelu byla ale roku 1856 prodána a přeměněna na rafinerii skla. Zbytek byl pronajat k bydlení či řemeslnému podnikání. Tím skončil hotel své dvacetileté působení. První divadlo, v bývalém Helzelově hostinci, obyvatelům Haidy sloužilo až do roku 1896, kdy bylo přeměněno na městský chudobinec. (Jindra 2011)

V letech 1864 až 1880 bylo na území osady Haidy postaveno 60 zcela nových domů. V roce 1880 započala také výstavba první městské tělocvičny, již na Silvestra 1880 byl otevřen pohostinský podnik. Dále se dokončovaly práce na rozsáhlém sále, jevišti a šatnách. Tato budova sloužila obyvatelům samozřejmě jako tělocvična, ale také jako místo k setkávání na různých kulturních akcích, až do roku 1926 než bylo postaveno městské kino, sloužil tento sál k promítání filmů.

6. září 1890 započala výstavba vlastní budovy sklářské školy a již v září 1892 byla na této škole zahájena výuka. V této budově působí sklářská škola i v současnosti. (Jindra 2011)

Město také potřebovalo nějaké lékařské zařízení. Tím měla být nemocnice, k jejíž kolaudaci došlo 29. července 1902. Ale k oficiálnímu otevření se všemi dokončenými pracemi došlo až 10. září 1905 pod názvem Okresní veřejná nemocnice Františka Josefa I. V letech obou světových válek sloužila jako operační místo. Jako nemocnice fungovala tato budova do roku 1981, kdy byla postavena nemocnice v České Lípě. Tato budova sloužila v současnosti jako léčebna dlouhodobě nemocných, ale koncem měsíce března musela být opuštěna a nyní je nabídnuta k prodeji. Město Nový Bor se obává toho, aby se z této budovy nestala ubytovna pro nepřizpůsobivé. (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/170190-novy-bor-se-boji-ze-bude-z-ldn-ubytovna-pro-neprizpusobive/>)

14. dubna 1901 byl položen základní kámen kostela pro věřící evangelické církve, církve protestantské augsburské a helvetské. 8. září proběhlo slavnostní svěcení kostela. 20. února 1982 ale zasáhl kostel velký požár. Nedočkal se již opravy, byla totiž nařízena jeho demolice, a na jeho místě byly postaveny panelové domy.

V letech 1911 až 1913 byl vytvořen městský park a byla vybudována plovárna, která byla poslední stavbou před první světovou válkou.

Po první světové válce, tedy po vyhlášení Československé republiky, byly v roce 1919 prováděny kroky k otevření české školy. Začátek školního roku je datován k 20. září 1919. Česká menšina ale usiluje i o zřízení vlastní školní budovy. Základní kámen této významné stavby je položen 8. listopadu 1925 a k slavnostnímu otevření školy došlo 26. a 27. května 1928.

Po válce přichází opět do Boru nové obyvatelstvo, což souvisí s novou výstavbou domů. V roce 1921 je zahájena stavba sedmi domů a již koncem roku 1922 tyto domy stojí.

Haida, v letech 1938 až 1945 již „Haida in Sudetenland“, se skládá ze dvou samosprávných částí, města Boru a městyse Arnultovic, na ploše o rozloze 260 ha. K dalšímu svému rozvoji potřebuje nové parcely, k tomu dojde v lednu 1924, kdy se k Boru připojují Nové Chotovice pod dnešním místním názvem Hřebenka. Což umožňuje výstavbu dalších domů. (Forgáčová, Kudrnová, Valdman 2009, s. 4-5)

Protože se filmy promítali v městské tělocvičně, chtěli obyvatelé Boru vlastní budovu k promítání. Ale o pár měsíců je předběhla tržní obec Arnultovice.

26. září byla dokončena stavba dnešního divadla, která trvala pouhých sedm měsíců a veřejnosti byla představena 2. října 1926. Borští, kteří se stavbou dnešního městského kina začali o něco dříve, představili kino veřejnosti již 13. listopadu 1926. (Jindra 2011)

V letech 1925 až 1928 pokračuje rozsáhlá výstavba, kdy bylo postaveno 61 stavení. V šedesátých až osmdesátých letech 20. století započala výstavba panelových domů zejména v ulicích T. G. M. a Husově. (<http://www.novy-bor.cz/cz/mesto-novy-bor/o-meste/historie/>)

Borští chtěli Arnultovice s Borem spojit, ale jakékoli spojení bylo definitivně zamítnuto. K tomu došlo až v roce 1942, kdy obě části I (Bor) a II (Arnultovice) byly natrvalo spojeny. (V současnosti se říká: „Jsem z Boru II.“, z Arnultovic.)

3. 1. 2 Vývoj obyvatelstva od založení do současnosti

Sever byl později osídlen než česká kotlina. Celé území bylo velmi málo osidlováno, osídleno bylo zejména populací slovanských kmenů a populací českou.

Název Arnsdorff (později Arnultovice) byl vytvořen původními osídlenci, kteří pocházeli pravděpodobně z Arnsdorffu, ze Saska. Území, na kterém se osídlenci usadili,

bylo pravděpodobně v době pohusitské vyliďněno. Proto měli osídlenci jednodušší práci se zpracováváním půdy.

Protože se tato oblast nachází v zalesněné krajině, začali o ni projevovat zájem sklářští huťmístři, kteří se sem stěhovali a zakládali zde své vlastní hutě.

Arnultovice pochází asi z 16. století. A již roku 1843 zde žije 1385 obyvatel. (Augustin a kol. 2001, s. 452)

V dolní části Arnultovic se nachází statek pana Raškovského, který byl roku 1654 opuštěn a roku 1692 rozparcelován, což sem přilákalo nové obyvatele. Prvním obyvatelem na vřesovišti – haidě (jak bylo místo nazýváno) byl 30. září 1692 Jakub Runge. V roce 1693 přibyli dva majitelé domů a v roce 1705 se objevuje jednadvacátý obyvatel na Haidě, další majitel přichází až roku 1723. Dvaadvacátým domem, který je postaven roku 1696 mimo rozparcelované území, je panský hostinec, který roku 1708 odkoupil Václav Hynek Grossmann a tím získal dominantní postavení mezi sousedy na vřesovišti.

Koncem roku 1712 na území budoucí vesnice žije 90 lidí, z toho dva obchodníci se sklem. Roku 1713 je Haida osamostatněna od arnultovické obce a je tím povýšena na vesnici Haidu.

Počátkem padesátých let 18. století chtěl hrabě Josef Kinský zrealizovat v celém sloupském panství textilní výrobu, protože věděl, že jeho poddaní provozují tkalcovství zaměřené na plátenickou výrobu. Většímu rozšíření textilní výroby bránily patenty z let 1750 a 1753, podle nichž byl prodej příze omezován jen na městské trhy. Na panství však žádné takové místo nebylo. Roku 1752 byla ale vytyčena silniční trasa Praha – Rumburk, která procházela i Haidou. Tím význam vesnice velmi stoupá. Hrabě Josef Kinský koncem roku 1755 posílá do Vídně žádost o změnu vesnice Haidy na městečko a o povolení týdenního trhu. 26. února 1757 bylo vesnici Haidě mimořádně uděleno povýšení na tržní městečko. Ještě roku 1757 vyrůstá v Haidě severně od panské sýpky rozsáhlá roubená budova nazývaná jako Tkalcovský dům. A v roce 1758 a 1759 nechává hrabě Josef Kinský upravit bývalou panskou sýpku na textilní manufakturu. Rok 1757 se proto stal významným mezníkem, a to i pro značný příchod dalších obyvatel. (Jindra 2006)

9. listopadu 1816 se v městečku Haidě narodil básník Josef Jaroslav Kalina, který předčasně zemřel 22. června 1847 na těžkou plicní chorobu. Nejvýznamnější osobností byl ale v Boru v 19. století Bedřich Egermann, který přišel do Boru již jako sklářský odborník

a podnikatel. Ten se narodil 5. března 1777 ve Šluknově v rodině sklářů, huťářů. Tato významná osobnost sklářského oboru umírá 30. prosince 1863. (Jindra 2006)

Tab. č. 5: Počet obyvatel od roku 1713 do roku 1991. Zdroj: (Augustin a kol. 2001, s. 452 - 454)

rok	Počet obyvatel	rok	Počet obyvatel
1713	90	1930	4158
1843	1408	1947	3480
1869	2069	1950	3710
1880	2737	1961	4305
1890	2985	1970	5505
1900	3110	1980	7381
1910	3255	1991	8538
1921	3148	2011	12259

Jak je patrné z tabulky, v roce 1921 žije v Boru 3148 lidí, z toho je 435 Čechů. V roce 1930 žije již v Boru 4158 lidí, z toho 811 Čechů, 3179 Němců, 3 židé a zbytek tvoří cizinci. Vyšší počet obyvatel je způsoben tím, že k Boru byly připojeny Nové Chotovice, dnešní součást Nového Boru zvaná jako Hřebenka. V roce 1970 žije na území Boru 5505 obyvatel, kam je započítáno i obyvatelstvo připojené Nové Skalice. Zdroj: (Augustin a kol. 2001, s. 452 - 454). Rok 2011 uvádí i obyvatelstvo z Arnultovic.

Již během roku 1848 dochází mezi obyvateli městečka k národní nesnášenlivosti. Nevraživost mezi obyvateli městečka se roku 1868 stupňuje. Vyvrcholí pak s první světovou válkou a pokračuje i po ní. Ale po první světové válce, zřízením Československého státu, získává česká menšina více práv. To umožňuje výstavbu prvních českých domů a vlastní budovy první české školy. (Jindra 2000)

Na území severního pohraničí se vždy vyskytovaly menšiny. „*Základ etnické segregace může být rasový, náboženský, nebo národnostní a její rozpoznání se může opírat o rozlišení fyzických charakteristik, kulturních znaků jako jsou jazyk či zvyky nebo se mohou opírat o skupinovou identitu založenou na původu nebo tradicích. Kategorizace může být použita oběma způsoby buď skupinou samotnou, nebo větší společností, které je součástí. Etnické menšiny ve městech jsou běžně segregovány, ale větší rozsah závisí na dvou faktorech. První souvisí s migračním statusem skupiny, především nedávnost migrace. Druhá se týká společenské vzdálenosti, která odděluje etnickou menšinu od hlavní charakterové skupiny, nebo hostitelské společnosti.*“ (Pacione 2009, s. 382)

Po druhé světové válce, tedy po odsunu německého obyvatelstva z pohraničí je území velice málo osídleno. Proto se nabízí lidem ČSR příležitost k opuštění starých sídel. Toho využili slovenští Romové, kteří se začali stěhovat nejdříve do vnitrozemí českých zemí do průmyslových center a později na začátku roku 1946 do oblasti pohraničí severních Čech. Důvodem byla izolace romských osad na Slovensku a především naprostá absence perspektivy jejich obyvatel do budoucnosti. Příliv Romů zesílil koncem roku 1946 a začátkem roku 1947, usidlovali se tam, kde bylo potřeba nekvalifikovaného průmyslového či zemědělského dělnictva. Přístup vlády k rychlému osidlování pohraničí byl v té době k přistěhovalcům ještě tolerantní. Zemský národní výbor byl roku 1945 jedním z vyšších orgánů, který se zabýval řešením tzv. romské otázky. Tento orgán požadoval, aby byla odstraněna žebrota a krádeže a aby se dětem dostala řádná výchova. Později se tento orgán zabývá řízeným přesunem romského obyvatelstva do Čech a stanovuje přísné zákazy, například zákaz vstupu do lázeňských měst, zákaz kočovnictví. Přesto kočovnictví a tuláctví Romů pokračovalo, proto bylo roku 1947 vyhlášeno nařízení sepsat počet „potulných cikánů a jiných tuláků práce se štítících“. Toto sčítání probíhalo až do začátku roku následujícího. Touto akcí bylo v srpnu 1947 evidováno 16 752 Romů v českých zemích. Vysoké počty všech Romů se objevovaly nejvíce v průmyslových oblastech a v oblastech vyhnání německého obyvatelstva. Z celkového počtu Romů v té době pracovalo 89 % lidí starších 14 let a 1 % patřilo do kategorie nenapravitelných Romů. (Haišman 1999, s. 137 – 150)

Budeme-li se zabývat tzv. romskou otázkou v současnosti a zákony dnešní doby, zjistíme, že Romem je pouze ten, kdo se přihlásí k romské národnosti. (Holek 2007, s. 3) Na Novoborsku se v současné době nachází podle romské poradkyně 700 – 800 Romů, z toho přímo v Novém Boru jich žije asi 180. V roce 2001 se k romské národnosti přihlásilo 45 lidí. Hlavním problémem, který je v Novém Boru u Romů zjištěn, je nízký stupeň vzdělání, nízká kultura bydlení, dluhy na nájemném a energiích, špatné hygienické podmínky či existenční závislost rodin na sociálních dávkách. Vlivem těchto problémů dochází k trestné činnosti, záškoláctví a k neshodám s majoritou. Přímo sociálně vyloučené lokality se v Novém Boru nevyskytují, ale výše zmíněné problémy se týkají ulic Nemocniční, Křižíkova či Wolkerova. (Holek 2007, s. 25) Město Nový Bor nabízí terénní sociální práce romské menšině, vzdělávání budoucích prvňáčků v přípravné třídě

v základní škole Náměstí Míru, kde nabízí až 15 míst, tímto se město snaží o integraci romského obyvatelstva.

Před odsunem německého obyvatelstva tu v roce 1921 žilo ještě 5899 Němců, v roce 1930 jich bylo 6335 a v roce 1951 už jen 932. (Otčenášek 2006, s. 22- 27) V současné době, již od roku 1969, zde působí Kulturní sdružení občanů německé národnosti v ČR, které se snaží udržet německou kulturu, jazyk a nářečí především v oblasti severočeského pohraničí. (Nováková, Pavel 2009)

V roce 2001 při SLDB se v Novém Boru přihlásilo k romské menšině 45 lidí, z toho 23 mužů a 22 žen, k německé národnosti se přihlásilo 194 lidí, z toho 90 mužů a 104 žen, ke slovenské národnosti se přihlásilo 180 lidí, z toho 86 mužů a 94 žen. Například k vietnamské národnosti se nepřihlásil nikdo, přestože jich v Novém Boru žije a prodává v obchodech spousta. (SLBD k 1. 3. 2001)

3. 2 Vývoj sklářství od založení do současnosti

V okolí zkoumaného území se sklářství začalo vyvíjet nejprve v zalesněné krajině Polevska a to již v sedmdesátých letech 15. století. Objevili se zde členové sklářských rodů Schürerů a Kittelů. Sklářství se postupně začalo rozvíjet i v dalších osadách. Již koncem 18. století se stává Sloup nejvíce industrializovanou vesnicí severních Čech. (Ranšová)

V 16. století jsou tehdejšími tradičními sklářskými výrobky pouze dva druhy skla, a to sklo nápojové a sklo ploché. Již v té době byl o sklo veliký zájem a tak velkým problémem byla jeho doprava k zákazníkovi. Proto bylo sklo nakonec přenášeno ve sklářských nůších či na trakaři, takto se výrobci dostávali se sklem i na pravidelné trhy do měst i do zahraničí. (Jindra 2006)

Roku 1713 byla osada Haida, nacházející se na jižním cípu Arnultovic, včleněna do Sloupského panství. Na počátku 18. století pracuje na území Boru jen velice málo sklářů, ale již v polovině století může sklářská výroba konkurovat zemědělství i tkalcovství. Haida se nakonec stává střediskem společností obchodujících se Španělskem, Portugalskem a Amerikou. V té době získává hrabě Kinský různá privilegia pro osadu Haidu a již roku 1757 je Haida povýšena na městečko s pořádáním pravidelných trhů. Což do městečka přilákalo nové obyvatele a zejména skláře. (Ranšová)

V posledních letech 18. století a začátkem 19. století dochází k útlumu exportu, nejen z důvodu napoleonských válek, ale také kvůli nízké atraktivitě sklářských výrobků.

Ale již okolo poloviny 19. století obchod se sklem ožívá, zejména díky nejvýznamnější osobě v Haidě, Bedřichu Egermannovi (narozen 5. března 1777 ve Šluknově), který přišel do Haidy již jako sklářský odborník a podnikatel. Předtím působil v nedaleké Horní Chříbské na sklářské huti, kde se naučil malbě na skle a foukání skla. Za jeho největší objev je považována červená lazura dokončena roku 1832. Svou vzorkovnu má ve dvacátých letech 18. století v Haidě v budově s číslem popisným 1 a již roku 1825 se stěhuje do vlastní budovy s číslem popisným 101. Mezi jeho vynálezy se řadí nejen červená lazura ale také, vynález achátového skla, skla mramorovaného, stříbrné i žluté lazury, imitace drahých kamenů a lesklého i matného emailu. Bedřich Egermann, který velice povznesl sklářství nejen v českých zemích, umírá 30. prosince 1863. (Jindra 2006)

Růst továrních objektů a prodejen skla vytvořil z Haidy průmyslové město. Sklářskému průmyslu a obchodu dopomohla výstavba silnice, poději železnice, což umožnilo rychlejší dovoz hnědého uhlí, kterým se od šedesátých let 19. století vytápěly sklářské pece. Rozvoji průmyslu dopomohlo také vybudování vodovodu vedoucího z Arnultovic a elektrárny koncem 19. století. Tím se zvýšila dostupnost pracovních míst, a proto přicházejí do Haidy noví obyvatelé, zejména Němci, což zdvojnásobilo počet obyvatelstva. Změny v obyvatelstvu nastaly až po roce 1918. V prvních letech 20. století se v Boru zabývala sklářskou výrobou téměř stovka firem. K rafinériím skla se připojily také závody na zušlechťování porcelánu a na výrobu lustrů. Hospodářská krize zasáhla tuto oblast o něco později, až okolo roku 1930. Po druhé světové válce bylo sklářství ovlivněno tím, že z území Boru a okolí musela odejít spousta německých sklářských odborníků. „V druhé polovině roku 1945 se v některých sklárnách obnovil provoz, ale záhy byly soustředěny do národního podniku Borské sklárny. Rafinérie se nejdříve dočkaly dohledu národních správců a ty, které nebyly určeny k likvidaci, byly v červenci roku 1946 zahrnuty mezi provozy podniku Společná národní správa borských rafinérií skla se sídlem v Boru. Zvláštní skupinu tvořila desítka živnostenských dílen s vysokou profesní úrovní. Ta byla až v roce 1948 začleněna do nově zřízeného národního podniku Borokrystal. Postupné soustřeďování místních rafinérií do jednoho celku bylo zakončeno v roce 1953 vznikem národního podniku Borské sklo.“ (Ranšová 2002, s. 16)

V roce 1952 došlo k přemístění sklářského muzea, které bylo od roku 1893 umístěno v prostorách městské radnice, do samostatné budovy na náměstí. V této budově slouží obyvatelům sklářské muzeum i nadále. V současnosti se koná přístavba nové

budovy muzea, která bude i s výstavou představena veřejnosti na říjnovém sklářském sympoziu.

Nejvýznamnějším podnikem až do roku 2008 byl nynější Crystalex, který byl postaven v letech 1965 až 1967. Ten byl největším podnikem závodu Borské sklo, kde bylo tvořeno umělecké i užitkové sklo. Název Crystalex byl používán až od roku 1974, od roku 1994 je znám podnik pod názvem Crystalex a.s a od roku 2010 Crystalex, CZ s. r. o. (<http://www.crystalex.cz/>)

Dalšími významnými sklářskými podniky a výrobci skla jsou v této době například Sklárna Slavia, Egermann s. r. o., Flek Glass, Josef a Eva Flekovi, Kras Glass, Přemysl Krásenský a syn, NB Art, Antik Art Glass Vladimír Šuda, Glass Metal, spol. s. r. o., Crystal M. M. O., s. r. o., Komben, spol. s. r. o., Ekka Glass, Eva Kuželková, Jaroslav Skuhřavý – sklovitřáž, Ladislav Žižkovský, Ivan Jiskra, Malování skla, Miloslav Štědra. Na území Nového Boru se nacházejí také sklářské galerie a vzorkovny jako například Galerie Ajeto, Ajeto Art Glass Museum, Galerie Wünsch, Galerie Jan Pačinek a Astera s. r. o. V Novém Boru je také spousta prodejen skla jako například Riva Glass, Glass Bor, Korálky Beads Perlen, Az Design, Aleš Zvěřina. (<http://www.novy-bor.cz/cz/zivot-ve-meste/turisticky-ruch/novy-bor-%E2%80%93-mesto-skla/>)

Obr. 10: Broušené a barevně vrstvené sklo ve Sklářském muzeu v Novém Boru
(Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 11: Sklářské výrobky ve Sklářském muzeu v Novém Boru
(Zdroj: Ricklová 2012)

4 Prostorová analýza

4. 1 Historické jádro města

Historické jádro města tvoří městská památková zóna, která byla vyhlášena 10. září 1992, o rozloze 337 078 m². Údaj o rozloze městské památkové zóny vychází z výpočtů funkcí v programu ArcGis. V městské památkové zóně se nachází 51 památkově chráněných objektů. Mezi tyto objekty památkově chráněné patří zejména měšťanské domy, dva městské domy, rodinný dům č. p. 87, venkovská usedlost č. p. 139, dále také radnice č. p. 1, muzeum č. p. 105, kostel Nanebevzetí Panny Marie a socha Matky Boží. Tyto objekty byly vyhlášeny objekty památkově chráněnými 3. května 1958. (<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>)

Do městské památkové zóny patří oblast okolo náměstí Míru, to má tvar obdélníku. Na severu se nachází městská radnice, na severovýchodě domy č. p. 100 a 101 a na východě sklářské muzeum. Jižní stranu tvoří kostel Nanebevzetí Panny Marie a západní část tvoří řada patrových domů. Jedná se většinou o domy, které byly z větší části roubené. Novoborské domy patří do skupiny tzv. sklářských domů.

Další významnou oblastí městské památkové zóny je Palackého náměstí. Toto náměstí bylo vytyčeno v březnu roku 1787. Jednalo se o zcela pravidelnou urbanistickou kompozici, jejíž ulice Palackého byla rovnoběžně navrhnutá s dnešní ulicí T. G. M. Tato ulice se protínala s menší ulicí, ve středu těchto kolmých ulic bylo vytvořeno náměstí. Okolo tohoto náměstí vznikaly koncem 18. století a začátkem 19. století empírové měšťanské domy s velkým prostorem mezi sebou, proto zde mohl být vytvořen menší parčík. (Augustin 2001, s. 455 – 460)

Obr. 12: Domy č. p. 100 a 101 (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 13: Palackého náměstí (Zdroj: Ricklová 2012)

OBJEKTY PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÉ NA ÚZEMÍ NOVÉHO BORU

Katastrální území Nový Bor

• objekty památkové chráněné

■ městská památková zóna

□ plocha území

1:50 000

0 2 4 km

Městská památková zóna Nový Bor

OBJEKTY PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÉ		
1 radnice čp. 1	18 měšťanský dům čp. 5	351 měšťanský dům čp. 100
2 měšťanský dům čp. 59	19 měšťanský dům čp. 6	352 měšťanský dům čp. 110
3 měšťanský dům čp. 100	20 měšťanský dům čp. 170	353 měšťanský dům čp. 171
4 měšťanský dům čp. 103	21 verkovská usedlost čp. 172	354 měšťanský dům čp. 172
5 měšťanský dům čp. 103	22 měšťanský dům čp. 210	355 měšťanský dům čp. 149
6 hradbinný dům čp. 87	23 měšťanský dům čp. 211	356 měšťanský dům čp. 100
7 měšťanský dům čp. 100	24 měšťanský dům čp. 212	357 měšťanský dům čp. 100
8 měšťanský dům čp. 100	25 měšťanský dům čp. 234	358 měšťanský dům čp. 50
9 měšťanský dům čp. 107	26 měšťanský dům čp. 235	359 měšťanský dům čp. 42
10 měšťanský dům čp. 107	27 měšťanský dům čp. 131	360 měšťanský dům čp. 43
11 kotelna Hraběvce P. Marie	28 měšťanský dům čp. 132	361 měšťanský dům čp. 45
12 verkovská usedlost čp. 108	29 měšťanský dům čp. 136	362 měšťanský dům čp. 47
13 měšťanský dům čp. 132	30 měšťanský dům čp. 138	363 měšťanský dům čp. 49
14 měšťanský dům čp. 132	31 měšťanský dům čp. 139	364 měšťanský dům čp. 49
15 měšťanský dům čp. 136	32 měšťanský dům čp. 139	365 měšťanský dům čp. 49
16 měšťanský dům čp. 139	33 měšťanský dům čp. 139	366 měšťanský dům čp. 49
17 měšťanský dům čp. 4	34 měšťanský dům čp. 186	367 měšťanský dům čp. 49

• objekty památkové chráněné

■ plochy občanské vybavenosti

■ plochy bydlení

■ městská památková zóna

1:6 500

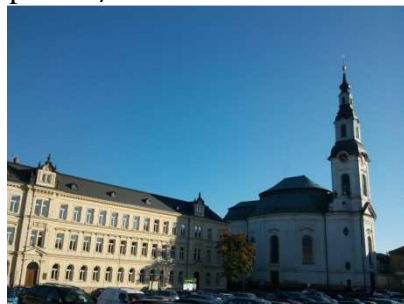
0 0,2 0,4 km

zdroj: PČÚÚ, ÚVAV
 "Technická univerzita v Liberci, Liberec 2008
 Zpracováno: ESRI, AutoCAD a MapInfo 8.5.1, ESRI, AutoCAD
 MapInfo 8.5.1, ESRI, AutoCAD
 použitý souřadnicový systém: GCS 8_2_1984
 použitý software: ESRI, AutoCAD 8_5_1, ESRI, AutoCAD 8_5_1
 Microsoft Office 2003

Boromejského v Praze, o jejichž zájem měl hrabě Josef Kinský a v únoru 1790 je získal pro tento kostel.

Dalšími významnými objekty tohoto chrámu byly zvony. Původně v chrámu sloužily 4 zvony o váze 800, 700, 200 a 150 kg. Nejtěžší zvon pochází z kostela svatého Lazara na Novém Městě Pražském, který byl zhotoven roku 1606. Jako jediný z kostela Nanebevzetí Panny Marie nebyl sňat. Další zvony během své existence utrpěly řady nehod a během světové války byly tyto zvony sundány, jen nejtěžší zvon zůstal v chrámu dodnes. Po první světové válce byly zhotoveny tři nové zvony, jenže ani těm nepřálo období světové války, musely být sundány a převezeny k roztavení. (Jindra 1992, s. 5 – 12)

Obr. 15: Kostel Nanebevzetí Panny Marie - pohlednice z roku 1901
(Zdroj: <http://www.luzicke-hory.cz/galerie/index.php?pg=hpnborc>)

Obr. 16: Kostel Nanebevzetí Panny Marie – současný stav (Zdroj: Ricklová 2010)

4. 2. 2 Městská radnice

Roku 1751 byla vystavěna dvoupatrová zděná budova, která sloužila jako centrální panská sýpka. Tu nechává v letech 1758 - 1759 hrabě Josef Kinský přestavět na textilní manufakturu. Jan Antonín Trauscke zakoupil tuto budovu na náměstí a v letech 1782 – 1799 ji proměnil zčásti na vývozní firmu, zčásti na byty a současně i na sídlo městské radnice, po kterém město toužilo už od 26. února 1757. V této budově se vystřídala další spousta institucí jako okresní soud, četnická stanice, městská strážnice, kreslířská škola a sklářské muzeum. Roku 1821 byla tato budova upravena pro potřeby městského úřadu, jemuž slouží i v dnešní době. (Jindra 2006)

Obr. 17: Budova městské radnice – pohlednice z roku 1926
(Zdroj: <http://www.luzicke-hory.cz/galerie/index.php?pg=hpnborc>)

Obr. 18: Budova městské radnice – současný stav (Zdroj: Ricklová 2011)

4. 2. 3 Sklářské muzeum

Předchůdcem dnešního sklářského muzea na rohu dnešní Kalinovy ulice a náměstí Míru byl dům, který nechal postavit Jakub Schneider. Jednalo se o jednopatrový roubený dům, ten byl v pozdější době zbourán a nahradil ho patricijský dům. (Jindra 2007) Tato budova byla postavena v roce 1804. V letech 1998 – 1999 prošel tento objekt náročnou stavební rekonstrukcí. (Ranšová 2002, s. 102 – 103) Další přístavba budovy sklářského muzea probíhá v současnosti. V říjnu by měla být tato přístavba i s výstavou skla představena veřejnosti při pořádání sklářského sympozia.

Obr. 19: Budova sklářského muzea z roku 1899 (Zdroj: Komůrka, Jindra 2006)

Obr. 20: Budova sklářského muzea – současný stav (Zdroj: Ricklová 2011)

4. 3 Prostorová funkční struktura města

Prostorovou funkční strukturou města rozumíme rozprostření jednotlivých funkcí po celé obci, jedná se o plochy i o veškeré objekty. Města vykonávají funkci obytnou, oblužnou a dopravní. Dále se také jedná o oblasti produkční, kam patří zemědělství a průmysl. Díky své poloze, přírodním podmínkám plní město i funkci rekreační, ne nadarmo se říká, že město Nový Bor je městem zeleně a zahrad.

Celková plocha města Nový Bor zaujímá rozlohu 1944 ha. Z toho orná půda zaujímá plochu 384 ha, zahrady 146 ha, ovocné sady 1 ha a trvalé travní porosty zaujímají rozlohou 419 ha, celková plocha zemědělské půdy je tedy 950 ha. Lesní plocha zaujímá největší část a to celých 551 ha, vodní plocha zaujímá 47 ha a zastavěná plocha zaujímá svou rozlohou 85 ha. Dalších 311 ha tvoří ostatní plochy. (http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=327&potvrd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=UAP6030UU_OB&pro_1_90=561860&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp)

4. 3. 1 Obytná funkce

Celková plocha pro bydlení je přibližně 232 ha z celkové plochy 1944 ha. Tato rozloha je zjišťována pomocí funkcí v programu ArcGIS. Na této ploše jsou vystavěny domy venkovského, předměstského a městského bydlení. Do budoucnosti jsou navrženy plochy, které by mohly sloužit k bydlení, jejich celková výměra je asi 66 ha. Plocha pro městské bydlení by měla zaujímat 6 ha, plocha předměstského bydlení 19 ha a plocha pro venkovské bydlení 41 ha. Nejvíce zastavěných ploch k bydlení se nachází v sídelních jednotkách Horní Arnultovice, Dolní Arnultovice, dále také na Hřebence a na Skalické.

Na těchto plochách jsou vystavěny rodinné a panelové domy. Počet trvale obydlených domů pro rok 2001 je 1738 a počet trvale obydlených bytů je 4744. Podíl 21,4 % tvoří byty postavené do roku 1945, podíl 63,3 % tvoří byty postavené v letech 1946 až 1990 a podíl 14,8 % tvoří byty vystavěny v letech 1991 až 2001. Výsledky SLDB poukázaly na vysokou technickou kvalitu trvale obydlených bytů. Vodovod byl v bytě zaveden do 99,4 %, plyn do 80,4 % a 90,4 % bytů bylo napojeno na kanalizaci. (http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=327&potvrd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=UAP6040UU_OB&pro_1_47=561860&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp)

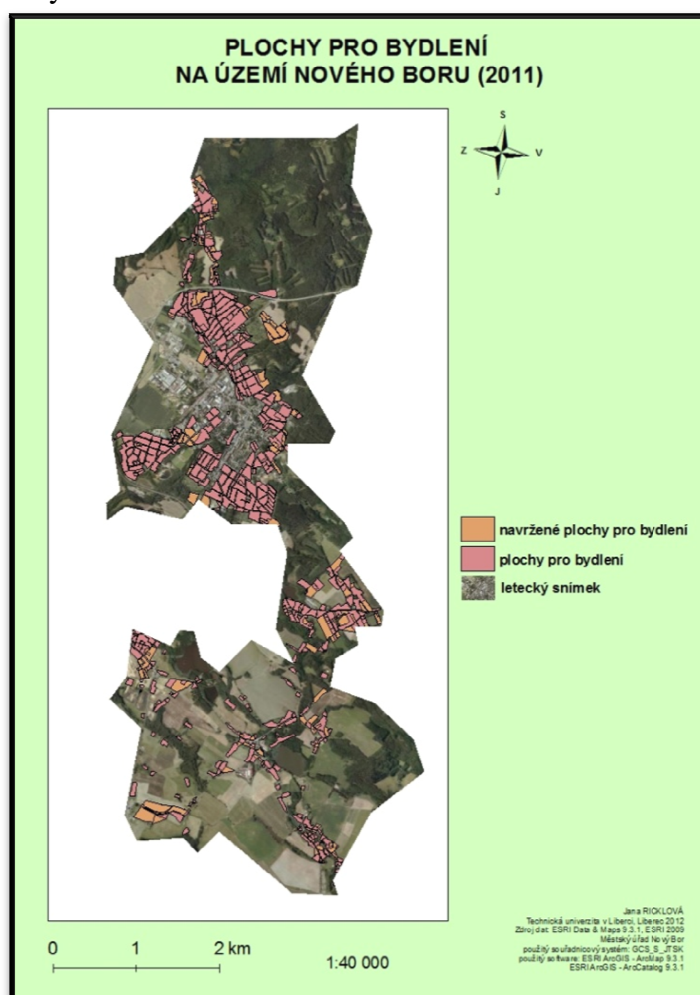
K nejvíce obydleným sídlům patří zejména sídelní jednotka Rumburských hrdinů a Sídliště Západ, zde najdeme vysoké panelové domy, dále pak je to Skalická, kde se nacházejí nízkopodlažní domy a Dolní a Horní Arnultovice, kde se nacházejí zejména rodinné a řadové domy.

Obr. 21: Sídliště Rumburských hrdinů (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 22: Panelové domy v ulici T. G. M. (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 23: Plochy pro bydlení na území Nového Boru

4. 3. 2 Obslužná funkce

Plochy občanské vybavenosti zaujímají plochu přibližně 52 ha. Tento údaj je vypočítán pomocí funkcí v programu ArcGIS. Do této plochy jsou započítány i plochy sportovní a rekreační, které zaujímají plochu o 16 ha. Mezi plochy sportovní a rekreační

jsem započítala i plochy dvou základních škol, které nabízejí nejen svým žákům, ale i obyvatelům města svá sportoviště.

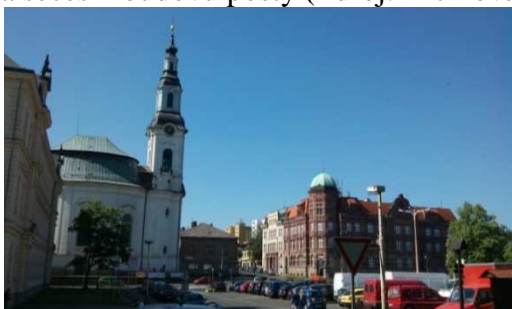
Plochy občanské vybavenosti se nacházejí zejména ve středu města, okolo náměstí Míru, dále podél stran ulice T. G. M. a částečně v ulici B. Egermanna. Okolo náměstí Míru to je na jižní straně kostel Nanebevzetí Panny Marie, na východní straně to je základní škola Náměstí Míru, budova sklářského muzea, základní škola praktická, restaurace a pohostinství La Plaza, na severovýchodě to jsou domy s č. p. 100 a 101 Bedřicha Egermanna, kde se nachází prodejna skla a na severu je to budova městského úřadu. Na západní straně jsou to památkově chráněné domy a jižní stranu uzavírá secesní budova pošty, která se nachází přes hlavní ulici T. G. M. naproti kostelu Nanebevzetí Panny Marie.

Směrem od jihu od České Lípy se na pravé straně ulice T. G. M. nachází budova sokolovny (tělocvična a restaurace), drogerie dm, hračkářství, tři vietnamské obchody s oblečením, Česká spořitelna, policie ČR, second hand a hospoda Pošta. Na levé straně je to obchod se zdravotními potřebami, lékárna U Zlatého lva, second hand, restaurace a Club Boráček, květinářství, informační centrum, prodejna Tesco, vietnamské obchody, drogerie Teta, pobočka ČSOB, pekařství, květinářství a budova Komerční banky.

Přestože se jedná o malé město, nabízí Nový Bor svým obyvatelům dostatečné množství služeb, jedná se o základní školy, městskou knihovnu, Grandhotel Pražák, Parkhotel, městské divadlo, městské kino, domy s pečovatelskou službou, zdravotní středisko, dům dětí a mládeže Smetanka, obchody se sportovními potřebami a oblečením, obchody (pekařství, řeznictví, papírnictví, zlatnictví, zahradnictví, knihkupectví, železářství, domácí potřeby), prodejny Penny Market, Lidl a Billa, hospody a restaurace (Culinaria, Sorrento, Verona).

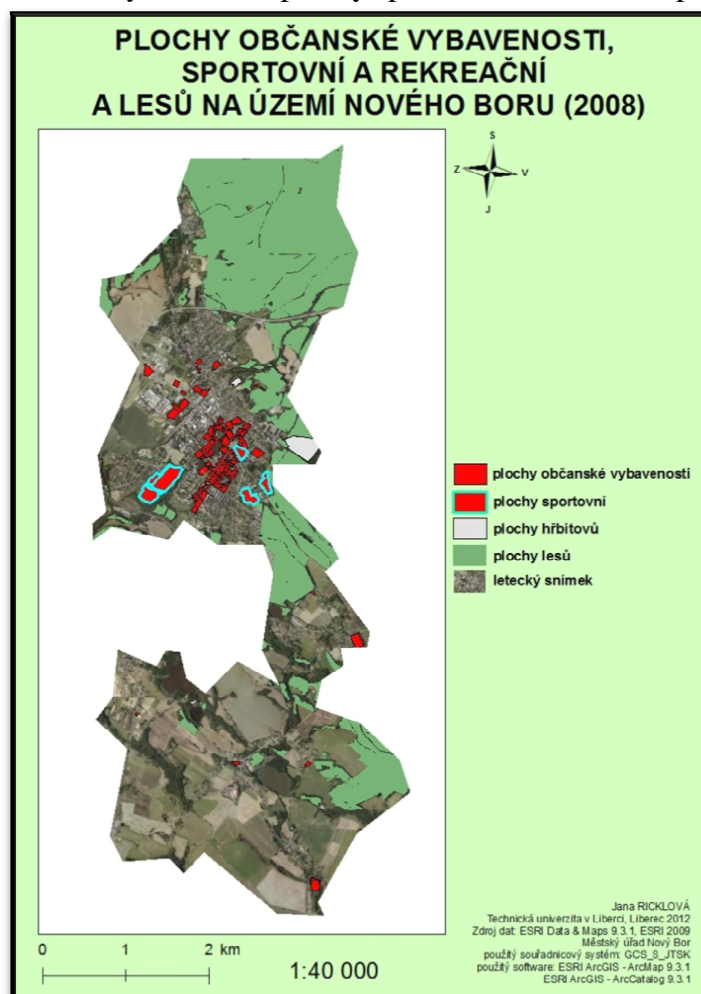
I přítomnost hřbitova je určitou službou lidem. Hřbitovy zaujímají celkovou plochu 9 ha. Největší hřbitov se nachází na katastrálním území Arnultovic na hranici s katastrálním územím Nového Boru o rozloze 8 ha, jde o lesní hřbitov, který byl založen roku 1909 přímo v lesním porostu. Plochu o rozloze 0,7 ha zaujímá arnultovický hřbitov a dva malé hřbitovy nalezneme také na území Pihelu a Bukovan.

Obr. 24: Pohled od sklářského muzea na budovu kostela Nanebevzetí Panny Marie a secesní budovu pošty (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 25: Lesní hřbitov (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 26: Plochy občanské vybavenosti, plochy sportovní a rekreační a plochy lesů

4. 3. 3 Sportovní a rekreační funkce

Sportovní plochy zaujímají přibližně 16 ha. Údaje vycházejí z výpočtů v programu ArcGIS. Největší plochu zaujímá fotbalový stadion a menší fotbalová hřiště, která se rozprostírají na ploše o téměř 6 ha. Nedaleko tohoto stadionu se nachází sportovní hala

a menší hřiště, které se nacházejí na ploše o rozloze asi 1 ha. Naproti sportovní hale se nachází koupaliště a autocamp JISKRA o rozloze asi 3 ha. Téměř 2 ha zabírá plocha bývalého cyklistického areálu, který nyní slouží obyvatelům k vycházkám, procházkám se psy a rodinám i školám k pořádání akcí s dětmi.

Mezi plochy rekreační patří také parky. Jedním z nich je městský park zvaný Smetanovy sady. Bohužel tento park nemají místní lidé moc v oblibě, protože se zde schází romské obyvatelstvo a dochází zde k častým konfliktům obyvatel ze strany romské menšiny. Dalším prostorem k odpočinku a procházce slouží park u stadionu, který je využíván zejména k procházkám se psy, proto obyvatelé tento park nazývají „psí stezka“. Menší parčíky najdeme na Palackého náměstí, Tyršově náměstí, před Parkhotelem, před městskou radnicí a před areálem Základní školy U Lesa. Pro turisty i obyvatele jsou tu lavičky k odpočinku. V budoucnu by měla obyvatelům města sloužit jako park a arboretum oblast Horových sadů.

Obr. 27: Sportoviště u Školy U Lesa (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 28: Fotbalové hřiště u stadionu (Zdroj: Ricklová 2011)

5 Vnímání města

5. 1 Mediální obraz

Začátkem srpna zaplnila média událost, která se stala přímo v centru města Nový Bor. Jednalo se o tzv. mačetový útok, který proběhl v místním baru „Pivní pomoc“ odpoledne v neděli 7. 8. 2011.

K tomuto útoku došlo kvůli nevyplacení výhry nezletilým romským občanům. Ti po potyčce s barmankou byli hosty z baru vyvedeni, za chvíli se vrátili zpět ve větším počtu, a to s mačetami a obušky. Byli zraněni tři muži mnohačetnými ranami. (http://liberec.idnes.cz/macetovy-utok-v-novem-boru-policie-prehodnotila-na-pokus-o-vrazdu-1ct-/liberec-zpravy.aspx?c=A111209_162502_liberec-zpravy_alh)

Další zdroj naopak uvádí, že „jeden z agresorů byl obsluhou upozorněn, že se chová hlučně. Z baru odešel a za chvíli se vrátil s dalšími čtyřmi lidmi.“ (<http://www.novinky.cz/krimi/241127-obsluha-okrikla-hosta-ten-privolal-posily-s-macetami.html>)

Tento čin spáchalo 5 útočníků, tři byli zadrženi okamžitě po činu. Po zahájení pátrání se přiznal nejmladší z útočníků, nejstarší z útočníků se sám přihlásil v únoru, po jednom se stále pátrá.

Tento útok si občané města Nový Bor nenechali líbit. Bylo svoláno shromáždění na náměstí Míru, které chtělo od města a státu vyšší zabezpečení občanů. Na začátku září dochází k dalšímu shromáždění a pochodu městem pod hlavičkou Dělnické strany sociální spravedlnosti.

K dalším útokům dochází hned v jednom týdnu na konci října. Kde osm Romů napadlo mladou dvojici v městském parku. Tři útočníci byli obviněni z rasového útoku, zbylí útočníci byli mladší 15 let. (Českolipský deník 2011)

Útočníci z baru „Pivní pomoc“ nejsou obviněni z rasového útoku, nýbrž *„jejich jednání bude posuzováno jako zločin vraždy, ukončený ve stadiu pokusu, který spáchali z jiné zavrženíhodné pohnutky.“* (Bradáčová in Českolipský deník 2011, s. 1) Obhajobu pěti útočníků převzala v lednu právnička Klára Samková. V dubnu po osmi měsících od mačetového útoku ještě nepadla žaloba. (Českolipský deník 2012)

Bohužel tento útok budou média řešit i nadále, i když bude útok vyřešen. Jednalo se totiž o tak závažný čin, že se bez jeho výsledku již nikdo neobejde. Média tohoto problému využila, o městě se psalo v tisku, vysílalo v televizi i v rozhlase. Tato medializace poškodila jméno města.

Doufám, že tento rok média ukáží Nový Bor v lepším světle a že tak přilákají do města turisty, a to především na akce, které město pořádá, například na Sklářské slavnosti a zejména na Mezinárodní sklářské sympozium, které se koná v říjnu 2012.

5. 2 Představy obyvatel města

5. 2. 1 Dotazníkové šetření

Před tím než jsem dotazník vytvořila, přečetla jsem si knihu Jak se vyrábí sociologická znalost. Tato kniha mi byla velice nápomocná při tvorbě otázek, pořadí otázek a celkové struktuře dotazníku. Nejprve byla provedena pilotáž na 6 lidech, potom

byly provedeny poslední úpravy. Dále byl vlastní dotazník konzultován s vedoucím bakalářské práce a po té rozdán mezi obyvateli Nového Boru.

Vybrané dotazníkové šetření by mohlo doporučit směry rozvoje města v oblasti stavební a kultury. Důležitým faktorem je spolupráce města s jeho obyvateli a nadšení místních obyvatel pro dobrou věc. Nezbytné budou také finanční prostředky nutné pro realizaci projektů, především v případě, bude-li se jednat o větší investice.

Obecná charakteristika dotazníku

Dle Dismana (2002) je dotazník způsob psaného rozhovoru. Jedná se o vysoce efektivní techniku, která může postihnout velký počet jedinců při relativně malých nákladech. Umožňuje poměrně snadno získat informace od velkého počtu jedinců v poměrně krátkém čase. Na dotazy, které jsou na rozdíl od rozhovoru psané, se vyžadují písemné odpovědi. Přesto si dotazník klade vysoké nároky na ochotu dotazovaného, jak jednoduché je „přeskočit“ otázku či neodpovědět vůbec. Dle Kohoutka (2010) *„je při sestavování dotazníků třeba promyslet a přesně určit hlavní cíl dotazníkového průzkumu, logicky a stylisticky správně připravit konkrétní otázky a před definitivní aplikací dotazníku provést pilotáž na menším počtu zkoumaných osob, která nám pomůže provést poslední úpravy dotazníku.“* Anonymita dotazníku je přesvědčivější než u rozhovoru. Tím lze zvýšit upřímnost odpovědí. Přesto bývá návratnost dotazníků bohužel většinou nízká.

Struktura výběrového vzorku

Dotazníkové šetření, zabývající se převážně kulturou a výstavbou ve městě Nový Bor, se uskutečnilo v období od začátku prosince 2011 do konce ledna 2012. V jeho rámci bylo rozdáno obyvatelům Nového Boru 232 dotazníků. Ty byly distribuovány v ulici Horovy sady, ke které se dotazník z části vztahuje, dále pak v Městské knihovně v Novém Boru, v Informačním centru v Novém Boru, v kosmetickém studiu Di Belleza v Novém Boru, ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole v Novém Boru a v Crystalexu CZ s. r. o. Navráceno bylo 174 dotazníků, což tvoří 75 % rozdaných dotazníků.

Rozbor dotazníkového šetření

Navracené dotazníky jsem rozdělila podle věkového složení do dvou skupin. První skupinu tvoří lidé v produktivním věku (15 – 64 let) a druhou skupinu lidé v poproduktivním věku (65 a více let).

Tab. č. 6: Charakteristika respondentů dotazníkového šetření

Charakteristika			Počet	%
Celkem			174	100
Produktivní věk	Pohlaví	Žena	90	51,7
		Muž	66	38
Poproduktivní věk	Pohlaví	Žena	10	5,7
		Muž	8	4,6
Celkem		Žen	100	57,5
		Mužů	74	42,5

Jednou z otázek mého dotazníku bylo, zda obyvatelé Nového Boru pracují / studují v Novém Boru, vyjíždí do jiného města či jestli nepracují / nestudují nebo jestli jsou již důchodci.

Tab. č. 7: Charakteristika dotazovaných

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Pracující / Studující v Novém Boru	103	59,2
	Vyjíždějící do jiného města	36	20,7
	Nepracující / Nestudující	9	5,2
	Důchodce	8	4,6
Poproduktivní věk	Důchodce	18	10,3

Z výše uvedených charakteristik zjišťujeme, že 59,2 % dotazovaných pracuje či studuje v Novém Boru. Ale jsou to zejména ti lidé, kteří studují Vyšší odbornou školu sklářskou a Střední školu v Novém Boru a ti lidé, co pracují v Crystalexu s. r. o. 20,7 % dotazovaných dojíždí či musí dojíždět do jiného města a 5,2 % nepracuje a nestuduje vůbec, což může být způsobeno tím, že je ve městě nedostatek pracovních míst.

Jednou z otázek zaměřenou na kulturní akce, které by se mohly v Novém Boru konat, je organizování burzy zboží (neboli tzv. bleších trhů). Pro pořádání této akce bylo 75,3 % dotazovaných. Myslím si, že pořádání této akce by městu pomohlo například v návštěvnosti turistů a město by z této akce mohlo mít určitý zisk. Pořádání této akce bylo po vyhodnocení dotazníku navrženo panu starostovi města Mgr. Jaromíru Dvořákovi, ten ale o této akci moc nepřemýšlel a návrh zamítl. Místo toho navrhl pořádání farmářských trhů.

Tab. č. 8: Pořádání burzy zboží

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Ano	115	66
	Ne	40	23
	Nezodpovězeno	1	0,6
Poproduktivní věk	Ano	16	9,2
	Ne	1	0,6
	Nezodpovězeno	1	0,6
Celkem	Ano	131	75,3
	Ne	41	23,6

Ve svém dotazníkovém šetření jsem se také ptala, zda by si lidé přáli obnovit funkci letního kina. Pro obnovení jeho funkce je ze všech dotazovaných 82,8 %. Myslím si ale, že návštěvnost letního kina by nebyla tak vysoká, jak lidé v dotaznících tvrdí. Ve městě promítá filmy městské kino, kam lidé mohou chodit celoročně a nepřekvapí je žádná změna počasí. Letní kino v Novém Boru promítalo filmy nejprve od května do září, později pouze v červenci a v srpnu, ale kvůli chátrajícímu stavu a nedostatku financí museli letní kino na konci srpna 2009 zavřít úplně.

Tab. č. 9 : Obnovení funkce letního kina

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Ano	135	77,5
	Ne	20	11,5
	Nezodpovězeno	1	0,6
Poproduktivní věk	Ano	9	5,2
	Ne	8	4,6
	Nezodpovězeno	1	0,6
Celkem	Ano	144	82,8
	Ne	28	16,1

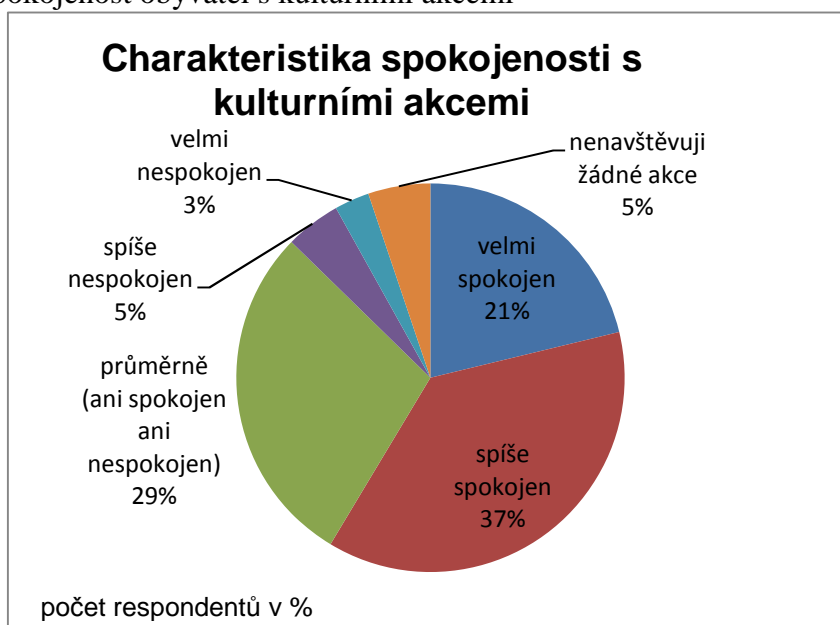
V souvislosti s letním kinem jsem se obyvatel Nového Boru ptala na názor, zda by si přáli obohatit funkci letního kina, například divadelními představeními či koncerty. Otázku zodpovědělo 81,61 % dotázaných kladně, proti bylo 15,52 %.

Tab. č. 10: Obohacení funkce letního kina

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Ano	132	76
	Ne	22	12,6
	Nezodpovězeno	2	1,1
Poproduktivní věk	Ano	10	5,7
	Ne	5	2,9
	Nezodpovězeno	3	1,7
Celkem	Ano	142	81,6
	Ne	27	15,5

Další otázku jsem zaměřila na spokojenost obyvatel s pořádáním kulturních akcí. Respondenti měli na výběr vybrat jednu z 6 odpovědí, které byly zobrazeny pomocí obrázků. Inspirací pro vytvoření této otázky mi byla kniha Jak se vyrábí sociologická znalost. Nejčastější odpovědí byla odpověď spíše spokojen, kterou vybralo 37,4 % dotazovaných. Následující graf nám představí ostatní vybrané možnosti.

Graf č. 4: Spokojenost obyvatel s kulturními akcemi

V dotazníku se také nacházela jedna otevřená otázka: „Co byste v Novém Boru opravil/a, postavil/a, založil/a (3 místa, stavby)?“ Bohužel mnoho lidí se této otázce vyhnulo, ale přesto mohu vypsát 15 staveb, míst, které by si občané Nového Boru přáli nejvíce opravit či vybudovat.

Tab. č. 11: Návrhy respondentů k výstavbě či renovaci

Pořadí	Nápady ke stavbě či renovaci	Počet respondentů
1.	Oprava koupaliště	42
2.	Výstavba krytého bazénu	42
3.	Úprava náměstí, zrušení parkoviště	17
4.	Renovace a obnova funkce letního kina	16
5.	Výstavba obchodního centra	15
6.	Oprava silnic a chodníků	14
7.	Výstavba dětských hřišť	11
8.	Výstavba sportovního centra	11
9.	Renovace městského parku	9
10.	Renovace domů při vjezdu do Nového Boru směrem od České Lípy	9
11.	Výstavba cyklostezek	7
12.	Renovace autobusového nádraží	7
13.	Renovace cyklistického areálu	7
14.	Výstavba zimního bruslení, kluziště	7
15.	Výstavba podzemního či patrového parkoviště	7

Již v době vyhodnocování tohoto dotazníku vzniklo v Novém Boru kluziště. Veřejnosti bylo otevřeno 30. ledna 2012 na pozemku koupaliště. Obyvateli Nové Boru je hojně navštěvováno každý den od 9 do 19 hodin.

Obr. 29 : Kluziště (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 30: Areál koupaliště (Zdroj: Ricklová 2011)

Ve svém dotazníku jsem použila také otázku týkající se výstavby parkoviště v Novém Boru, na zelené ploše na T. G. M. za zastávkou směrem na Českou Lípu. Zda si obyvatelé města přejí vybudování tohoto parkoviště. Ze 174 dotazovaných by si parkoviště přálo 13,80 % lidí a proti vybudování parkoviště je 85,05 % lidí. Dříve tato plocha sloužila právě dětem z okolních panelových domů k různým aktivitám.

Tab. č. 12 : Výstavba parkoviště v ulici T. G. M.

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Ano	23	13,2
	Ne	132	75,9
	Nezodpovězeno	1	0,6
Poproduktivní věk	Ano	1	0,6
	Ne	16	9,1
	Nezodpovězeno	1	0,6
Celkem	Ano	24	13,8
	Ne	148	85,1

S předchozí otázkou souvisí poslední otázka dotazníku, zda obyvatelé, kteří si přejí či nepřejí výstavbu parkoviště, mají automobil či nikoli. Více se dotazníkového šetření zúčastnilo lidí, kteří automobil nevlastní.

Tab. č. 13 : Vlastníkem osobního vozu

Charakteristika		Počet	%
Celkem		174	100
Produktivní věk	Ano	63	36,2
	Ne	91	52,3
	Nezodpovězeno	2	1,1
Poproduktivní věk	Ano	7	4,1
	Ne	11	6,3
Celkem	Ano	70	40,2
	Ne	102	58,6

Závěr dotazníkového šetření

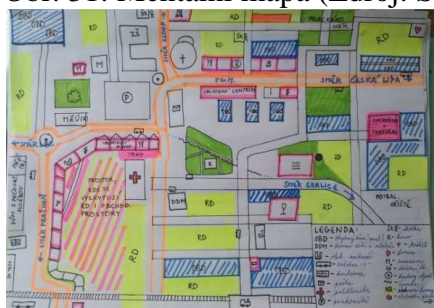
Výsledky dotazníkového šetření poukazují na to, co by se ve městě dalo ještě vylepšit. Čím by město mohlo přilákat nové potenciaální obyvatele či jen turisty na návštěvu sklářského města a okolí.

Některé návrhy na stavbu či renovaci mají už své studie či jsou již zhotovené a obyvatelé Nového Boru jich využívají. Než dojde k výstavbě či renovaci ostatních objektů bude zapotřebí dostatečný finanční obnos, který v této době městu, organizacím a vlastníkům budov či pozemků chybí.

5. 2. 2 Mentální mapy

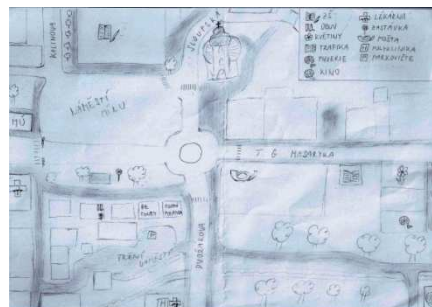
Úkolem respondentů bylo nakreslit mentální mapu prostorového uspořádání města Nový Bor, zejména centra a významných míst. Mentální mapy byly součástí vyplněného dotazníku, na který odpovídali žáci Střední sklářské školy a gymnázia. Pro tuto práci byly vybrány 4 mentální mapy, které se váží k otázce, zda žijete rád / a v Novém Boru. První dvě mentální mapy představují spokojenost dotazovaných obyvatel ve městě. Třetí mentální mapa představuje průměr. A čtvrtá ukazuje nespokojenost tázaného s městem Nový Bor. Pro každého z dotazovaných je centrem jiná část města. Někdo požadoval za centrum opravdové centrum města, zejména městskou památkovou zónu, pro jiné byla centrem oblast, kde se nejvíce pohybují, oblast okolo domova, centrum všeho dění.

Obr. 31: Mentální mapa (Zdroj: Studentka gymnázia)

Obr. 32: Mentální mapa (Zdroj: Studentka gymnázia)

Obr. 33: Mentální mapa (Zdroj: Studentka gymnázia)

Obr. 34: Mentální mapa (Zdroj: Student gymnázia)

5. 2. 3 Rozhovory

Při terénním průzkumu byly rozdány dotazníky a bylo také vedeno několik rozhovorů. Jeden z nich byl veden s panem starostou Mgr. Jaromírem Dvořákem a další se dvěma starousedlíky panem R. a panem Š.

Prvního února 2012 jsem se zúčastnila Dne starosty, kde jsem panu starostovi Mgr. Jaromíru Dvořákovi položila několik otázek týkajících se romské otázky, kultury a stavebních plánů do budoucna.

Jaký je Váš názor na romskou problematiku ve městě?

„Tato otázka je příliš obsáhlá. Romská problematika je velice široké téma. V Novém Boru žije celá generace mladých Romů, kterým byly ponechány široké mantinely, tito mladí Romové nemají žádné cíle, žádné vzory a nesnaží se rozhodovat o svém osudu, například při hledání práce, chtějí dostávat jen dávky.“

Po 7. srpnu 2011 vyšla spousta článků o Novém Boru, myslíte si, že situace je opravdu tak vážná nebo se jednalo o mediální bublinu?

„O čem by měla média psát, když je okurková sezóna, období dovolených a nic tak zajímavého se neděje? Slovo mačeta, mačetový útok, koho by to nezaujalo? Tím došlo k pošpinění města, jednalo se o negativní obraz města, samotní Romové hledají viníky na jiných stranách. Ale problémy s Romy mají i jiná města v Libereckém kraji, například Tanvald, Hrádek nad Nisou. Není to jen Nový Bor, jak bylo publikováno.“

Existuje nějaká evidence Romů žijících v Novém Boru?

„Žádný přesný počet není, jen ti co se ve sčítání lidí přihlásí k romské menšině.“

Z rozhovoru vyplývá, že starosta města si uvědomuje nutnost řešení problému, které se pojí s trestnou činností některých, zejména mladých, Romů. Na druhou stranu odsuzuje média za to, že tuto problematiku zbytečně zveličila a městu tímto způsobem uškodila.

Pozornost bych ráda obrátila k vývoji města. Jaké jsou plány do budoucna ve výstavbě města? Je v plánu nějaká renovace či výstavba velkého objektu?

„Těch je spousta. Nyní se dokončuje přístavba sklářského muzea, dále se město chystá opravit budovy a hrobky na lesním hřbitově. Na této opravě bude město spolupracovat s městem Großschönau. Dalším projektem je položení kanalizace v Janově u Nového Boru, oprava škol a školek, oprava ZUŠ. Dalším velkým projektem je výstavba parkoviště v ulici T. G. M., protože v Novém Boru je nedostatek parkovacích míst, to se

netýká jen ulice T. G. M., ale i sídliště Rumburských hrdinů, ulice Boženy Němcové a Svojsíkovy ulice. Další rekonstrukcí projde také ulice Kalinova a náměstí.“

S panem starostou jsem bohužel nesouhlasila. Myslím si, že výstavba tolika parkovišť není pro město dobrá, protože zelených ploch v Novém Boru rychle ubývá. Domnívám se, že lepším místem k parkování by byl větší parkovací dům. To není jen můj názor, ale i názor většiny dotazovaných obyvatel Nového Boru.

V článku Českolipského deníku jsem se dočetla (http://ceskolipsky.denik.cz/zpravy_region/bor-ziskal-cyklisticky-areal20110806.html), že město získalo bývalý cyklistický areál. Zajímalo by mě, zda je již zpracována nějaká studie pro jeho využití či zda tento pozemek bude využívat město nyní k nějakým akcím.

„Studie již existuje. Budou tam hřiště, vybudována bude cyklostezka z Nového Boru do Sloupu v Čechách. Výstavba sportovišť na pozemku bývalého cyklistického areálu bude souviset s rekonstrukcí Kalinovy ulice, protože na jejím konci budou postavena víceúčelová hřiště a cesty, které povedou přímo ke sportovištím na pozemku bývalého cyklistického areálu. Celé toto území bude propojené.“

Jaké jsou v plánu kulturní akce a sportovní akce nejen pro tento rok?

„Těch je spousta. V březnu tu bude už po několikáté probíhat masopust v duchu brazilského karnevalu, v červnu proběhnou, jako každý rok, Sklářské slavnosti a v první polovině srpna se bude konat Mariánská pouť. V říjnu bude také probíhat IGS (International Glass Symposium) Mezinárodní sklářské sympóziem, kterého se zúčastní 70 výtvarníků z celého světa. Letos se jedná o 11. ročník, který bude probíhat pod záštitou předsedy vlády Petra Nečase. V listopadu proběhne jako obvykle zahájení adventu neboli rozsvícení města. Průběžně po celý rok probíhají akce Kultury s. r. o., každý měsíc se hraje divadelní představení v městském divadle a městské kino zve nejen obyvatele Nového Boru na nové filmy, ale i na celorepublikové premiéry s tvůrci filmu.“

Chtěla bych se ještě zeptat, zda by se v Novém Boru nemohly konat například burzy zboží jako v jiných městech. Myslím, že takováto akce by městu velice pomohla, jak v rozvoji, tak i v návštěvnosti turistů, město by z této akce mohlo mít určitý zisk.

„O tom město nepřemýšlí. Zatím přemýšlíme o pořádání farmářských trhů. A jinak se tu trhy konají každý první čtvrtek v měsíci, krom zimních měsíců, na náměstí Míru. A občanům slouží i městské tržiště.“

Z rozhovoru vyplývá, že město plánuje mnoho projektů, které obyvatele potěší, ovšem objevují se i takové projekty, které jsou, co se týče spokojenosti obyvatel, velmi diskutabilní (například výše zmíněné parkoviště).

Poté, co jsem zjistila, jaké jsou názory pana starosty, zajímalo mě i mínění obyčejných obyvatel, kteří v Novém Boru žijí. K tomu byla využita metoda dotazníků a rozhoru.

Proto byl veden další rozhovor s dvěma seniory na začátku května. Od nich jsem se dozvěděla, že Nový Bor znají velice dobře. Panu Š. je 90 let a v Novém Boru žije od roku 1945, panu R. je 80 let a žije v Novém Boru od narození. Seniorů jsem se ptala zejména na služby v Novém Boru a na vztahy mezi obyvateli.

Jste spojeni s životem ve městě?

„Ano, proto tu žijeme tak dlouho, jsme s městem spokojeni,“ shodovali se senioři.

Jaké město nabízí služby a jaká byla nabídka dříve?

„Město nabízí v současné době dostatečné množství služeb. Ale dříve, po roce 1945, to bylo jiné. Došlo ke znárodnění stávajících obchodů a ty byly sdruženy pod Severočeské konzumní družstvo Liberec (SKD). „Jednalo se o prodejny potravin, nejméně 3 prodejny mléka, výrobu masa a uzenin, vlastní sklady potravin a zeleniny, železářství a domácí potřeby, konfekci a textil a o cukrárnu. Hlavní potraviny se nacházely na náměstí Míru, za kostelem Nanebevzetí Panny Marie a naproti budově dnešní knihovny,“ řekl pan R.

Pan Š. ho doplnil: *„V té době tu nebyly žádné restaurace a hostince. Ty se tu objevily až později a po roce 1948 byly sdruženy do okresního komunálního podniku. Potravinové obchody přešly po roce 1952 pod Pramen, další obchody, např. železářství a domácí potřeby přešly pod název Kovomat Liberec, papírnictví patřilo pod Drobné zboží Liberec, knihkupectví pod Knihu Liberec. Všechny tyto prodejny sloužily pod uvedeným názvem až do roku 1990.“*

„Po roce 1952 vznikla Vesnická spotřební družstva Jednota. Jejich správa OSSD (Okresní svaz spotřebních družstev) sídlila v Novém Boru,“ řekl pan R.

Z rozhoru vyplývá, že v současnosti jsou obyvatelé více spokojeni se službami, které město nabízí než v době před rokem 1989.

Jaký je váš názor na romskou problematiku, která zejména loni v srpnu zaplnila veškerá media?

„Nepokoje se tu vyskytovaly vždy. Zejména za to prý může druhá vlna příchozích Romů ze Slovenska. První vlna příchozích Romů se do Nového Boru stěhovala zejména za prací po roce 1945“, shodovali se oba senioři. „Mnoho mých spolupracovníků bylo romské národnosti a nikdy na pracovišti nevznikl žádný problém,“ řekl pan Š. A také nastínil, že romské rodiny mají i mezi sebou problémy a ti slušní se stydí za ty ostatní.

Z rozhovoru vyplývá, že s romskými občany byly vždy v Novém Boru do určité míry problémy, ale v současnosti je situace vážnější. Romské obyvatelstvo se nesnaží najít si zaměstnání, je závislé na dávkách, tudíž se problémy s majoritou stupňují.

6 Budoucnost města

6. 1 Plánování a rozvoj města

Pročtením článků na internetu, v Novoborském měsíčníku a po rozhovoru s panem starostou jsem se dozvěděla o plánech města. Jednotlivé plány byly v člancích jednoduše popsány. Abych mohla využít hlubšího poznání, požádala jsem úředníky na Městském úřadě v Novém Boru o zapůjčení materiálů k prostudování. Tyto plány se zabývají novostavbami či rekonstrukcemi na území Nového Boru, jedná se například o výstavbu nového parkoviště, renovaci náměstí a přilehlé Kalinovy ulice a cyklostezky navazující na bývalý cyklistický areál.

6. 1. 1 Parkování T. G. M. – Wolkerova, Nový Bor

Jedním z plánů města Nový Bor je parkování na rozhraní ulic T. G. M. a Wolkerova. Jedná se přesněji o travnatou plochu podél ulice T. G. M. v zastavěné jižní části města Nový Bor, tato plocha se nachází na pravé straně ulice T. G. M. ve směru na Českou Lípou. Dle Parkování T. G. M. – Wolkerova, Hřebřinová (2010) „bylo požadavkem

investora v rámci zbudování parkovacích ploch i vybudování autobusového zálivu směrem na Českou Lípou z centra města Nový Bor a částečná úprava jízdních pruhů.“ V současné době je autobusová zastávka přímo u silnice a auta objíždí stojící autobus v protisměru.

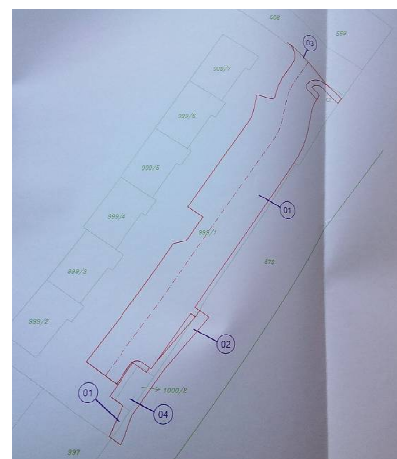
Výjezd z navrhovaného parkoviště bude napojen na ostatní komunikace Nového Boru. Před výstavbou samotného parkoviště musí zhotovitel stavby nejprve vybudovat odvodnění parkoviště, nadále pak parkoviště a chodníky a jako poslední autobusový záliv.

Parkoviště bude zaujímat plochu 568,90 m², která nabídne 46 míst k parkování a 2 místa k parkování pro imobilní občany, plochu o 30,55 m² budou zaujímat přilehlé chodníky.

Předpokládaný termín tohoto projektu byl duben 2011. Jenže město projekt budovat nezačalo, protože se vyskytly dva problémy, jedním z nich jsou finance a tím druhým je petice občanů, bydlících v ulici Horovy sady, kteří si nepřejí mít pod svými okny parkoviště.

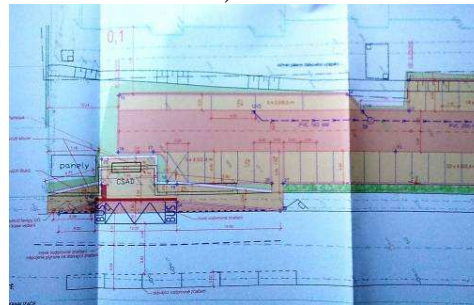
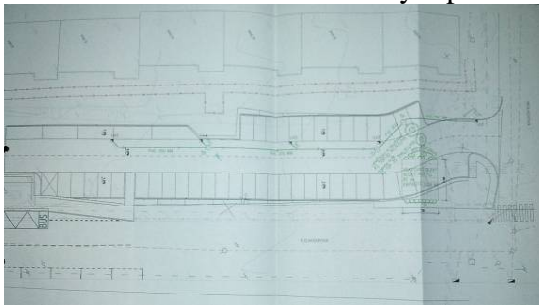
Tuto otázku, zda si obyvatelé města přejí vybudování tohoto parkoviště, jsem použila ve svém dotazníkovém šetření. Ze 174 dotazovaných by si parkoviště přálo 13,80 % lidí a proti vybudování parkoviště je 85,05 % lidí. Jedním z důvodů, proč mnoho lidí s tímto projektem nesouhlasí, je ten, že výfukové plyny z aut půjdou obyvatelům z ulice Horovy sady přímo do bytu. Toto parkoviště by se totiž nacházelo 5 m od panelových domů. A pak také i proto, že při stavbě dojde k pokácení vysoké břízy na ploše před panelovými domy a také k vykácení keřů za autobusovou zastávkou.

Obr. 35: Současný stav pozemku (Zdroj: www.mapy.cz)

Obr. 36: Plán parkoviště (Zdroj: Hřebřínová 2010)

Obr. 37: Plán Parkoviště s místy k parkování (Zdroj: Doutnáčová 2010)

Obr. 38: Plán parkoviště – autobusový záliv (Zdroj: Doutnáčová 2010)

6. 1. 2 Rekonstrukce ulice Kalinova, Nový Bor

Další plánem je rekonstrukce komunikace Kalinovy ulice a náměstí Míru. Plochu náměstí a Kalinovy ulice tvořily původně čedičové kostky, které jsou částečně přelité asfaltobetonovou vrstvou. Celá plocha náměstí – středu slouží jako parkoviště.

Ulice Kalinova je situována na jih od náměstí Míru a nachází se v městské památkové zóně. Ulice směrem od náměstí klesá ve sklonu 10 – 14 %. Současný prostor ulice je oboustranně zastavěn, ZŠ na pravé straně od náměstí, sklářským muzeem a obytnou zástavbou na levé straně, kde šíře vozovky zaujímá přibližně 7 m. Parkuje se zde po obou stranách na volných plochách, konstrukce vozovky a plochy pro pěší jsou ve špatném stavu. Chybí zde vyznačené plochy pro parkování. Ulice je osvětlena pouze na jedné straně, na pravé straně je doplněna alejí lip, které jsou ve špatném zdravotním stavu. Projekt řeší rekonstrukci ulice Kalinova v prostoru od náměstí až po křižovatku s ulicí Dělnickou. Náplní rekonstrukce je zpevnění ploch, rekonstrukce veřejného osvětlení a sadová úprava. Účelem stavby je lépe vymezit dopravní a parkovací prostor a prostor pro pěší komunikaci, zrekonstruovat plochy pro vozidlový a pěší provoz, vybudovat nové osvětlení a pěší přechody pro lepší bezpečnost obyvatel a turistů.

V ulici bude navrženo 19 šikmých stání pro osobní vozidla a 2 stání pro vozidla imobilních občanů. V dolní části Kalinovy ulice je navržena zpevněná plocha pro příležitostné stání zájezdových autobusů, které v současnosti stávají na náměstí. Součástí rekonstrukce celé ulice jsou i vstupy a vjezdy na soukromé pozemky. V horní a dolní části ulice jsou navrženy nasvícené přechody pro chodce, které budou přizvednuty na úroveň přilehlého chodníku. Předmětem tohoto stavebního objektu je také založení nové zeleně, současná zeleň bude odstraněna, nová zeleň bude mít za úkol vytvořit potřebný prostorový dojem.

Nově upravená vozovka je řešena jako jednosměrná s šířkou jízdního pruhu 3,5 m, směr provozu je od ulice Dělnické po náměstí Míru, celková délka ulice je přibližně 181 m. (Burianec 2008)

Dle Sochy (2007) čítá současný stav stromořadí 20 lip, asi v metr širokém pásu podél silnice. Toto stromořadí začíná na styku náměstí Míru a ulice Kalinova a končí vchodem do budovy školy. Tyto lípy jsou asi 3-4 metry vysoké, staré 50 let. Stromy jsou pravděpodobně infikovány dřevokaznými houbami, kmeny mají množství otevřených dutin a koruny stromů jsou nepůvodní, značně redukované.

Původní lipová alej bude nahrazena dřevinami, které se lépe přizpůsobí klimatickým podmínkám a nebudou potřebovat tak častou údržbu.

Celá rekonstrukce Kalinovy ulice je spojena s rekonstrukcí náměstí Míru. Dle Vaněčkové (2008) je rekonstrukce Kalinovy ulice naplánována na šest měsíců, v posledních dvou měsících této rekonstrukce začne rekonstrukce náměstí – severní části, která potrvá jedenáct měsíců, v posledních dvou měsících této rekonstrukce začnou zároveň dvě stavby, rekonstrukce náměstí jih a západ a rekonstrukce tržního náměstí, které potrvají sedm měsíců. A v posledních dvou měsících této renovace začne výstavba náměstí centra, která potrvá deset měsíců. Tato výstavba měla začít již v březnu roku 2009, ale pro nedostatek financí byla odložena.

6. 1. 3 Rekonstrukce náměstí Míru Nový Bor

Zájmové území se nachází v centru města. Projekt je rozčleněn do čtyř celků – rekonstrukce před budovou městského úřadu, plocha náměstí před školou, prostor kolem autobusové zastávky a prostor před kostelem.

Dle Folbrechta (2008) „*není v současné době totiž pod zem vidět a na náměstí jsou vedena podzemní vedení bez znalosti tras a to stárí i více než 100 let.*“ „*Změna stavby náměstí zajistí bezpečnou a hygienickou dodávku pitné vody pro potřeby pořádání akcí na náměstí Míru v Novém Boru a stejně tak možnost odvedení odpadních vod.*“

Rekonstrukce před budovou městského úřadu původně zahrnovala výstavbu kavárny s WC, ale rozhodnutím zastupitelstva dojde k výstavbě informačního centra s WC. V objektu dojde také k montáži fontány. Informační centrum se bude skládat z podzemní a nadzemní části. Vzrostlá zeleň bude z původního náměstí odstraněna a nahrazena novou,

jen vysoká lípa ve středu náměstí před budovou městského úřadu zůstane zachována. Celkovou přestavbou získá tento prostor více parkovacích míst před domy č. p. 100 a 101.

Prostor okolo autobusové zastávky bude obohacen o přístupové cesty a lavičky. Dojde k přístavbě opěrné zdi, před kterou budou vyznačena parkovací místa a v okolí budou vyznačeny také 3 přechody pro chodce.

Městský mobiliář navrhuje ve středu města 31 odpadkových košů. Podle mého názoru jich tu bude více, jak v celém městě dohromady.

Obr. 39: Současný stav pozemku před budovou MÚ (Zdroj: Ricklová 2012)

Obr. 40: Vizualizace náměstí Míru (Zdroj: Šípek 2007)

6. 1. 4 Obnova a využití bývalého cyklistického areálu

Od autorky Pokorné (2010) z článku Českolipského deníku jsem se dozvěděla, že „*zchátralý cyklistický areál z 80. let minulého století měl být kdysi chloubou Nového Boru, měli zde do cíle dojíždět cyklisté slavného Závodu míru. Jenže asfaltový povrch nesplňoval požadavky a z velkých plánů sešlo. Ve městě se sice v minulosti pokoušeli o využití, ale naráželi na nevyjasněné majetkové vztahy. Na pozemky si činil nárok hrabě František Oldřich Kinský. Ten v soudní při prohrál se státem.*“

Město Nový Bor by zde chtělo vybudovat cyklistický areál, který by měl sloužit i jako výchozí bod pro cyklotrasu z Nového Boru do Sloupu v Čechách. Vzniknout by zde měly dopravní hřiště a chodníky, které by částečně mohli využívat lidé k jízdě na kolečkových bruslích. Počítá se i s hřištěm pro minigolf, s horolezeckým světem, dětským a skateboardovým areálem.

Studie tohoto projektu navržena ještě není a jiné materiály mi z městského úřadu poskytnuty nebyly, získala jsem ale dokumentaci k výstavbě cyklostezky z Nového Boru do Sloupu v Čechách, která s tímto územím souvisí.

Dle projektu Cyklostezka Nový Bor – Sloup v Čechách (Špulák 2009) má cyklostezka za úkol přinést oživení cestovního ruchu do oblasti Nového Boru a Sloupu v Čechách. V letních měsících bude stezka sloužit cyklistům, inline běžkařům a turistům, v zimních měsících využijí tuto trasu běžkaři. Budoucí cyklostezka má několik variant napojení a měla by být obousměrná s šířkou vozovky 3 m. Cyklostezka bude z asfaltobetonu o délce 2,025 m, která bude začínat v bývalém cyklistickém areálu v Novém Boru a končit bude ve Sloupu v Čechách v Polní ulici.

6. 1. 5 Letní kino

Letní kino se nachází v Horových sadech v městské památkové zóně Nového Boru. Od srpna roku 1994 se jedná o Registrovaný významný krajinný prvek. Dle dokumentace Sochy (2007) se jedná o charakteristickou ukázkou Lužických hor. Dle mého názoru, který stavím na základě prostudování mapy Lužických hor, daná oblast v krajině Lužických hor již neleží (již Cvikovská pahorkatina).

Oblast letního kina je výjimečná tím, že se v zastavěné části města nachází pískovcové skály s průstupy čediče, nachází se tu velmi cenné dřeviny jako kaštanovník jedlý, liliovník tulipánokvětý, dub letní, buk lesní a javor klen.

Letní kino promítalo filmy až do konce srpna roku 2009. Nyní je uzavřené a chátrá. Finance na opravu letního kina chybí. Dle vlastních informací z Městského úřadu v Novém Boru se s obnovou letního kina nepočítá. Důvodem je to, že nové filmy se připravují ve 3D podobě a návštěvníci spíše zavítají do kamenných budov, kde je nepřekvapí výkyvy počasí. Jedním z nápadů je vytvořit z letního kina amfiteátr, kde by se konala divadelní představení, školní akademie a koncerty, a z prostoru s cennými dřevinami arboretum.

Dle Reicherta (2006, s. 19) je v plánu celková renovace oblasti Horových sadů, za účelem rozvoje aktivit ve volném čase. Došlo by k rekultivaci Horových sadů, opravě letního kina, kde by se mohly pořádat přehlídky, jarmarky, festivaly a zábavné pořady. Vytvořením tohoto prostoru pro trávení volného času se předpokládá snížení dětské kriminality a zajištění více pracovních míst.

Otázku, zda by si lidé přáli obohatit fungování letního kina (koncerty, divadelními představeními...) zodpovědělo 81,61 % dotázaných kladně, proti bylo 15,52 %.

Shrnutí

Plány do budoucna nejsou jen stavební. Město chce získat zpět na významu v oboru sklářského průmyslu, do podvědomí obyvatel České republiky se město chce dostat pořádáním kulturních akcí. Doufám, že média budou tak aktivně spolupracovat jako při problémech na začátku srpna 2011 a pomohu městu získat zpět své postavení. Město chce také zlepšit spolupráci s romskou menšinou. Ale ke všem těmto plánům bude zapotřebí dostatečné množství finančních prostředků.

7 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo vytvořit přehledovou studiu pro výuku a výzkum. Kde čtenáři budou poskytnuty přehledné informace o Novém Boru a o významné literatuře zabývající se městem Nový Bor. Bakalářská práce se zabývá vývojem města od jeho počátků až do současnosti. Práce se zaměřuje také na pohled do budoucnosti z hlediska kulturního vyžití a stavitelství. Celý text je rozdělen do několika kapitol, úvodní popisuje obecnou charakteristiku města, kde se dozvídáme informace o poloze, geologii, geomorfologii, klimatu, vodstvu, půdách a přírodě, socioekonomická charakteristika se zabývá obyvatelstvem a službami. Další kapitoly komentují historický vývoj města od počátků do současnosti, kde je pohled zaměřen na stavitelství, obyvatelstvo a sklárství. Část věnující se současnosti se zaměřuje na funkční strukturu města, kde jsou popsány plochy obytné, oblužné, sportovní a rekreační. Předposlední kapitola se věnuje pohledu na město prostřednictvím médií a obyvatel města, poslední kapitola se zabývá stavitelským vývojem do budoucna.

V této práci bylo vyhodnoceno mnoho údajů zjištěných vlastním terénním průzkumem, fotodokumentací a prostudováním odborné literatury a internetu. Ke konečnému písemnému zpracování byl použit program Microsoft Office Word 2007 a při tvorbě map program ArcGIS 9.3.

Text je koncipován tak, aby poskytl informace každému čtenáři. K vytvoření představy o významných budovách a místech v Novém Boru jsou přímo do textu vloženy fotografie a mapy zkoumaného území. Tyto informace mohou posloužit jednak turistům, kteří mají zájem dozvědět se něco o tomto malém městě na severu Čech a zavítat tak do Nového Boru, ale také i obyvatelům města, kteří tímto získají cenné informace o historii svého města i o tom, v jakém městě žijí dnes. To vše by jim pak mělo pomoci vytvářet současné plány i plány do budoucna. Bez těchto znalostí by mohlo být město nenavratitelně poškozeno.

Seznam literatury

Odborná literatura

- AUGUSTIN, J. (2001): Velká encyklopedie měst a obcí ČR. vyd. 1. Praha, 992 s.
- DEMEK, J., MACKOVČIN, P. (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Vyd. 2 Brno, 580 s.
- DISMAN, M. (2002): Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. Vyd. 3. Praha, 374 s.
- FORGÁČOVÁ, A., KUNDRNOVÁ, M., VALDMAN, S., (2009): Sborník - Bor 1945: historické pohledy a diskusní příspěvky ze semináře konaného 10. 10. 2009. Nový Bor, 27 s.
- HAJSKÁ, S., JINDRA, V. (2003): Nový Bor. Vyd. 1. Louny, 99 s.
- HOLEK, J. (2007): Analýza romských komunit Libereckého kraje, s. 47
- HORNÍK, S. a kol. (1982): Základy fyzické geografie. Vyd. 1. Praha, 400 s.
- CHÁB, J. (2008): Stručná geologie základu Českého masivu a jeho karbonského a permského pokryvu. Vyd. 1. Praha, 284 s.
- CHLUPÁČ, I. (2002): Geologická minulost České republiky. Vyd. 1. Praha, 436 s.
- JINDRA, V. (1991): Dějiny Nového Boru a jeho obcí
- JINDRA, V. (1992): Chrám Nanebevzetí Panny Marie v Novém Boru – 200. výročí vysvěcení 15. srpna 1992. Nový Bor, 31 s.
- JINDRA, V. (1996): Dějiny Nového Boru a sousedních obcí – 2. díl (1850 – 1918). 1. vyd. Nový Bor, 213 s.
- JINDRA, V. (2000): Dějiny Nového Boru a jeho obcí – 3 díl (1918 – 1945). 1. vyd. Nový Bor, 121
- JINDRA, V. (2006): Dějiny Nového Boru I. díl (do roku 1848). vyd.1. Nový Bor, 194 s.
- JINDRA, V. (2011): Dějiny Nového Boru II. díl (do roku 1918). Nový Bor 2010, 208 s.
- KNOX P., PINCH S., (2009): Urban Social Geography – An Introduction. 6th ed. Prentice Hall, Harlow, 392 s. ISBN-10: 0273717634
- KOMŮRKA, L., JINDRA, V. (2006): Nový Bor na starých pohlednicích a fotografiích. Česká Lípa, 162 s.

- MACKOVČIN, P., SEDLÁČEK, M., KUNCOVÁ, J. (2002): Chráněná území ČR. III., Liberecko. Vyd. 1. Praha, 331 s.
- NOVÁKOVÁ, I., PAVEL, I. (2009): Kulturverband 1969 – 2009, 108 s.
- OTČENÁŠEK, J. (2006): Němci v Čechách po roce 1945. Vyd. 1. Praha, 207 s.
- PACIONE M. (2009): Urban Geography: A Global Perspective. Routledge, London, 736 pp. ISBN-10: 0415462029.
- RANŠOVÁ, E. (2001): Sklo 1880 - 1930. Obecní dům, Praha, 108 s.
- Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 : základní informace o obcích správního obvodu obce s rozšířenou působností. (2003) Český statistický úřad, Krajská reprezentace Liberec, Liberec, 70 s.
- Socioklub (1999): Romové v České Republice (1945 – 1998), Haišman, T.: Romové v Československu v letech 1945 – 1967, vývoj institucionálního zájmu a jeho dopady, Vyd. 1. Praha, 558 s.
- ŠLEJMAROVÁ, J., KRENICKÁ, B., PIŠTOVÁ, K. (2008): Památné stromy Novoborska, Nový Bor
- TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Plzeň, 411 s.
- Velký slovník naučný: M-Ž : Encyklopedie DIDEROT; 2. [Graf. upr. Pavel Hrach]. 1. vyd. Praha: DIDEROT, 1999. 836s. s. ISBN 80-902723-1-2.
- VLČEK, V. a kol. (1984): Vodní toky a nádrže. Vyd. 1. Praha, 316 s.
- VOPRAVIL, J. (2009): Půda a její hodnocení ČR. Díl I. Vyd. 1. Praha, 147 s.

Plánovací dokumenty, studie a novinové články

- BURIANEC, M. (2008) – Rekonstrukce ulice Kalinova Nový Bor, Dopravně inženýrská kancelář, Hradec Králové
- Česká televize [online]. 1996 – 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné na WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/170190-novy-bor-se-boji-ze-bude-z-ldn-ubytovna-pro-neprizpusobive/>>.
- *Českolipský deník*. Česká Lípa: VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., 2011. Dostupné z: <http://ceskolipsky.denik.cz/>

- *Českolipský deník*. Česká Lípa: VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., 2012. Dostupné z: <http://ceskolipsky.denik.cz/>
- Dnes [online]. 1999 – 2012 [cit. 2012-05-30]. Dostupné na WWW: http://liberec.idnes.cz/macetovy-utok- v-novem-boru-police- prehodnotila-na-pokus-o-vrazdu-1ct-/liberec-zpravy.aspx?c=A 111209_162502_liberec-zpravy_alh.
- FOLBRECHT (2008) – Rekonstrukce náměstí Míru, Dopravně inženýrská kancelář, Hradec Králové
- HŘEBŘINOVÁ, DOUTNÁČOVÁ (2010): Parkování T. G. M. – Wolkerova. Dopravně inženýrská kancelář, Hradec Králové
- Novinky.cz [online]. 2003 – 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné na WWW: <http://www.novinky.cz/ krimi/241127-obsluha- okrikla- hosta- ten-privolal- posily-s-macetami.html>.
- SOCHA (2008) – Rekonstrukce ulice Kalinova Nový Bor
- ŠPULÁK (2009) - Cyklostezka Nový Bor – Sloup v Čechách

Internetové zdroje

- *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – Půdní mapa ČR* [online]. 2007 [cit. 2012-03-03]. Dostupné na WWW: http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/0224.pdf.
- *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. 2007 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na WWW: <http://old.ochranaprirody.cz/ceskestredohori/index.php?cmd=page&id=259>.
- *Crystalex* [online]. 2010 [cit. 2012-05-18]. Dostupné na WWW: <http://www.crystalex.cz/>.
- *Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce a ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-05-18]. Dostupné na WWW: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm.
- *Český statistický úřad – Veřejná databáze* [online]. 2012 [cit. 2012-05-18]. Dostupné na WWW: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=561860&cislatab=MOS+ZV01.
- *Lužické hory* [online]. 1997 - 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na WWW: <http://www.luzicke-hory.cz/priroda/index.php?pg=ns lazhc>.

- *Mapy ČR* [online]. 2011 [cit. 2012-02-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.mapy.cz/>>.
- *Město Nový Bor* [online]. [cit. 2012-01-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.novy-bor.cz/cz/mesto-novy-bor/o-meste/zakladni-informace/>>.
- *Ministerstvo vnitra České republiky – Statistiky* [online]. 2010 [cit. 2012-05-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>>.
- *Národní památkový ústav* [online]. 2003 [cit. 2012-05-19]. Dostupné na WWW: <<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>>.
- *Registr sčítacích obvodů a budov - Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2012-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://registry.czso.cz/irso/cisdet.jsp?orgkodcis=53&kodcis=65&kod=5106&z=1609143&selvaz=51>>.
- *Územně analytické podklady – Nový Bor* [online]. [cit. 2012-03-06]. Dostupné na WWW: <http://www.novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/_SU/TEXTOVA_CAST.pdf>.
- *Vyhodnocení povodní v srpnu 2010 - Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2008 [cit. 2012-01-09]. Dostupné na WWW: <<http://voda.chmi.cz/pov10s/pdf/povsl.pdf>>.

Ostatní zdroje

- KOHOUTEK, R. (2010): Metoda dotazníku pro pedagogy. Dostupné z WWW: <<http://www.ssvp.wz.cz/Texty/dotaznik.html>>.
- REICHERT (2007): Komunitní plán sociálních služeb. Dostupné na WWW: http://www.novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/_OSVAZ/1_%20KPSS%202007.pdf
- Quitt (1971): Klimatické regiony ČR. Dostupné na WWW: <http://www.ovocnarska-unie.cz/web/web-sispo/klimreg/klimapa.html>
- Sklářské muzeum v Novém Boru – osobní prohlídka
- SÝKORA, L. (1993): Teoretické přístupy ke studiu města. Dostupné z WWW: <http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_1993_Teoreticke_pristupy_ke_studiu_mesta.pdf>.

Seznam obrázků

Obr. 1: Vymezení území města Nový Bor.....	19
Obr. 2: Jednotlivá katastrální území města Nový Bor.....	20
Obr. 3: Hora Klíč	24
Obr. 4: Vyhlídka pod Borským vrchem.....	24
Obr. 5: Půdy v okolí Nového Boru	26
Obr. 6: Skupina v alpinu	27
Obr. 7: Památný strom v Horových sadech	27
Obr. 8: Městské divadlo.....	34
Obr. 9: Městské kino.....	34
Obr. 10: Broušené a barevně vrstvené sklo ve Sklářském muzeu v Novém Boru	45
Obr. 11: Sklářské výrobky ve Sklářském muzeu v Novém Boru	45
Obr. 12: Domy č. p. 100 a 101.....	46
Obr. 13: Palackého náměstí	46
Obr. 14: Objekty památkově chráněné a městská památková zóna	47
Obr. 15: Kostel Nanebevzetí Panny Marie - pohlednice z roku 1901	48
Obr. 16: Kostel Nanebevzetí Panny Marie – současný stav	48
Obr. 17: Budova městské radnice – pohlednice z roku 1926	49
Obr. 18: Budova městské radnice – současný stav	49
Obr. 19: Budova sklářského muzea z roku 1899	49
Obr. 20: Budova sklářského muzea – současný stav	49
Obr. 21: Sídliště Rumburských hrdinů	51
Obr. 22: Panelové domy v ulici T. G. M.	51
Obr. 23: Plochy pro bydlení na území Nového Boru	51
Obr. 24: Pohled od sklářského muzea na budovu kostela Nanebevzetí Panny Marie a secesní budovu pošty	53
Obr. 25: Lesní hřbitov.....	53
Obr. 26: Plochy občanské vybavenosti, plochy sportovní a rekreační a plochy lesů	53
Obr. 27: Sportoviště u Školy U Lesa	54
Obr. 28: Fotbalové hřiště u stadionu.....	54
Obr. 29 : Kluziště.....	60

Obr. 30: Areál koupaliště.....	60
Obr. 31: Mentální mapa	62
Obr. 32: Mentální mapa	62
Obr. 33: Mentální mapa	62
Obr. 34: Mentální mapa	62
Obr. 35: Současný stav pozemku.....	67
Obr. 36: Plán parkoviště	67
Obr. 37: Plán Parkoviště s místy k parkování.....	68
Obr. 38: Plán parkoviště – autobusový záliv	68
Obr. 39: Současný stav pozemku před budovou MÚ	70
Obr. 40: Vizualizace náměstí Míru.....	70

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Geomorfologické jednotky zasahující na území Nového Boru	22
Tab. č. 2 : Počet obyvatel v Novém Boru v letech 2008-2012	28
Tab. č. 3: Celkový počet obyvatel v Novém Boru v letech 2008-2012.....	28
Tab. č. 4: Návštěvnost sklářského muzea v letech 2003 – 2010	33
Tab. č. 5: Počet obyvatel od roku 1713 do roku 1991	41
Tab. č. 6: Charakteristika respondentů dotazníkového šetření.....	57
Tab. č. 7: Charakteristika dotazovaných	57
Tab. č. 8: Pořádání burzy zboží.....	58
Tab. č. 9 : Obnovení funkce letního kina.....	58
Tab. č. 10: Obohacení funkce letního kina.....	59
Tab. č. 11: Návrhy respondentů k výstavbě či renovaci.....	60
Tab. č. 12 : Výstavba parkoviště v ulici T. G. M.	61
Tab. č. 13 : Vlastníkem osobního vozu	61

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel.....	29
Graf č. 2: Přirozený přírůstek počtu obyvatel v Novém Boru v letech 1971 – 2010	30
Graf č. 3: Migrační přírůstek počtu obyvatel v Novém Boru v letech 1971 – 2010	30
Graf č. 4: Spokojenost obyvatel s kulturními akcemi.....	59

Přílohy

Dotazník pro obyvatele Nového Boru

1) Jste původem z Nového Boru?

ANO ☐

NE ☐

Jak dlouho žijete v Novém Boru _____

2) Pracujete / Studujete v Novém Boru ☐

Vyjíždím do jiného města ☐

Nepracuji / nestuduji ☐

Důchodce ☐

3) Žijete rád / a ve městě Nový Bor?

ANO ☐

DOCELA ☐

NE ☐

4) Byl / a byste pro to, aby se v Novém Boru konaly burzy zboží?

ANO ☐

NE ☐

5) Jak jste spokojen / a s kulturními akcemi v Novém Boru?

A

B

C

D

E

Která tvář tomu nejlépe odpovídá? Je to tvář A, B, C, D nebo E? _____

Nenavštěvuji žádné akce ☐

6) Byl / a byste pro obnovení funkce letního kina?

ANO ☐

NE ☐

7) Přál / a byste si popřípadě obohatit fungování letního kina (koncerty, divadelní představení...) ANO ☐ NE ☐

8) Nabízí město Nový Bor dostatečný počet volnočasových aktivit?

ANO ☐

NE ☐

Nevěnuji se ☐

9) Žena ☐

Muž ☐

10) Věk _____

11) Co byste v Novém Boru opravil / a, obnovil / a, postavil / a, založil / a? (3 místa, stavby)

12) Byl / a byste pro postavení parkoviště v ulici TGM (jediná zelená plocha, za zastávkou směrem na Českou Lípou)?

ANO ☐

NE ☐

13) Auto

Mám ☐

Nemám ☐

Tento dotazník je vytvořen za účelem zpracování bakalářské práce, která se zabývá městem Nový Bor.

Je zdrojem dat pro studentku Přírodovědně – humanitní a Pedagogické fakulty v Liberci.

Vyplněný dotazník odevzdejte prosím zpět na místo, kde jste si dotazník vyzvedli, nejpozději do 22. 1. 2012.

Děkuji!